

*OPPIMISEN TUEN JA
OPPILASHUOLLON KÄSIKIRJA
2023*

sari.torppa

SIEVIN KUNTA 2.2.2023

Sisällys

1 Kolmiportainen tuki	4
1.1 Yleinen tuki	4
1.2 Pedagoginen arvio	4
1.3 Tehostettu tuki	4
1.4 Pedagoginen selvitys	5
1.5 Erityisen tuen päätös	5
1.6 Erityinen tuki	6
1.7 Tukitoimet	7
1.7.1 Yleisen tuen tukimuodot	7
1.7.2 Tehostetun tuen tukimuodot	7
1.7.3 Erityisen tuen tukimuodot	9
1.8 Tuen järjestäminen	9
1.8.1 Joustavat opetusryhmät	9
1.8.2 Samanaikaisopetus	9
1.8.3 Tiimiopettajuus	9
1.8.4 Silmu-luokka	9
1.8.5 Nepsy	10
1.8.6 Koulun kerhot	10
1.8.7 Aamu- ja iltapäivätoiminta	10
1.9 Oppimisen tuen järjestäminen pandemiatilanteessa	11
1.10 Tuen dokumentointi	11
2 Mitä oppilashuolto on?	12
2.1 Oppilashuollon periaatteet	12
2.2 Oppilashuoltotyötä ohjaavat keskeiset lait	13
2.3 Kodin ja koulun yhteistyö	13
2.4 Opettaja oppilashuollon toteuttajana	14
2.5 Oppilashuolto	14
2.5.1 Kuntatason opiskeluhuollon ohjausryhmä	14
2.5.2 Yhteisöllinen opiskeluhuolto	15
2.5.2.1 Yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä eli YHR	15
2.5.2.2 Koulukohtainen opiskeluhuoltosuunnitelma	16
2.5.3 Yksilökohtainen oppilashuolto	16
2.5.3.1 Monialainen asiantuntijaryhmä eli ATR	16
2.5.4 Oppilashuoltokertomus	17
2.5.5 Salassapito, tiedonsiirto ja rekisteri	19

2.6 Oppilashuollon palvelut	19
2.6.1 Kouluterveydenhuolto	19
2.6.1.1 Terveysneuvonta	21
2.6.1.2 Pitkäaikaissairauksien hoito peruskoulussa	22
2.6.2 Koulukuraattoripalvelut	22
2.6.3 Koulupsykologi	24
2.6.4 Koulunuorisotyöntekijä	25
2.6.5 Koulupsyikkari	25
2.7 Opiskeluhoiltopalvelut pandemiatilanteessa	26
3 Oppilashuollon muut yhteistyötahot	28
3.1 Sievin hyvinvointitoimen nuorisopalvelut	28
3.2 Sievin seurakunta (päivitetty 2022)	29
3.3 Sievin 4H-yhdistyksen lapsi- ja nuorisotyö (päivitetty 2022)	30
3.4 Suun terveydenhuolto	32
3.5 Puheterapia	33
3.6 Toimintaterapia	33
3.7 Fysioterapia	34
3.8 Sosiaalihuoltolain mukaiset lapsiperheiden palvelut Sievissä	34
3.8.1 Lapsiperheiden kotipalvelu	34
3.8.2 Sosiaalihuoltolain mukainen perhetyö (perheohjaustiimi Sohvi)	35
3.8.3 Perheneuvola	35
3.9 Lastensuojelun palvelut Sievissä	36
3.9.1 Lastensuojelun tehostettu perhetyö	36
3.10 Vammaispalvelut	37
3.11 Perheasiain neuvottelukeskus	38
3.12 Kriisiryhmä	38
3.13 Lanu-yksikkö	38
3.14 Sairaala yhteistyötahona	40
3.14.1 Sairaalakoulu	40
3.15 Tervaväylän koulu / Oulu / VALTERI	41
3.16 Jokilaaksojen pelastuslaitos	42

3.17 Jokilaaksojen poliisi	43
4 Liitteet	43
Poissaoloihin puuttuminen	44
Pandemian tasomalli	46
Koulukiusaamisen selvittelyn ohjeistus (KaMu)	52
Oppilaan/huoltajien suostumus monialaisen asiantuntijaryhmän kokoontumiseen	53
Tuen järjestämisen vaiheet –kaavio	54
Opiskeluhuollollinen polku, perusopetus	55
Oppilashuollon vuosikello	56

Käsikirjaa on päivitetty alkuvuonna 2023 Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen osalta netistä löytyvien tietojen pohjalta. Netin tiedot saattavat vielä muuttua/päivittyä, joten tarkista tarvittaessa tiedot osoitteesta pohde.fi.

1 Kolmiportainen tuki

1.1 Yleinen tuki

- Yleinen tuki on jokaisen oppilaan oppimista tukevaa toimintaa.
- Yleinen tuki on ensimmäinen keino vastata oppilaan tuen tarpeeseen.
- Yleistä tukea annetaan heti tuen tarpeen ilmetessä, eikä tuen aloittaminen edellytä erityisiä tutkimuksia tai päätöksiä.

1.2 Pedagoginen arvio

- Tehostetun tuen aloittaminen tai takaisin yleiseen tukeen siirtyminen perustuu pedagogiseen arvioon.
- Yhteistyö oppilaan ja huoltajien kanssa on tärkeää sekä tarpeiden selvittämisen että tuen suunnittelun ja onnistuneen toteuttamisen kannalta.
- Pedagogisen arvon laatii opettaja tai opettajat yhdessä.
- Lomake löytyy Wilmasta.
- Pedagoginen arvio käydään läpi moniammatillisessa (koulupsykologi, kuraattori, terveydenhoitaja tai joku muu koulun ulkopuolinen asiantuntija) yhteistyössä.
- Lomake tulostetaan ja toimitetaan koulusihteerille / koulunjohtajalle arkistoitavaksi. Säilytysaika oppivelvollisuusajasta + 10 vuotta. Alakoululla tehdyt lomakkeet toimitetaan yläkouluun oppilaan sinne siirtyessä. Oppilaan muuttaessa toiseen kuntaan, lomakkeen kopio toimitetaan uuteen kouluun ja alkuperäinen arkistoidaan omalle koululle / sivistystoimiston arkistoon.

1.3 Tehostettu tuki

- Tehostettua tukea annetaan silloin, kun yleinen tuki ei riitä.
- Se on luonteeltaan vahvempaa ja pitkäjänteisempää kuin yleinen tuki.
- Oppilaalle, joka tarvitsee oppimisessaan tai koulunkäynnissään säännöllistä tukea tai samanaikaisesti useita tukimuotoja, on pedagogiseen arvioon perustuen annettava tehostettua tukea hänelle tehdyn oppimissuunnitelman mukaisesti.
- Oppimissuunnitelman lomake löytyy Wilmasta.
- Oppimissuunnitelma tarkistetaan vähintään kerran lukuvuodessa sekä aina tuen tarpeen muuttuessa. Oppilaalle päivitetään jokaisen lukuvuoden alkaessa uusi oppimissuunnitelma.

- Lomake tulostetaan ja toimitetaan koulusihteerille / koulunjohtajalle arkistoitavaksi. Säilytysaika oppivelvollisuusajaksi + 10 vuotta. Alakoululla tehdyt lomakkeet toimitetaan yläkouluun oppilaan sinne siirtyessä. Oppilaan muuttaessa toiseen kuntaan, lomakkeen kopio toimitetaan uuteen kouluun ja alkuperäinen arkistoidaan omalle koululle / sivistystoimiston arkistoon.

1.4 Pedagoginen selvitys

- Erityisen tuen aloittaminen tai takaisin tehostettuun tukeen siirtyminen perustuu pedagogiseen selvitykseen.
- Pedagogisen selvityksen laatimista varten luokanopettaja / aineenopettaja konsultoi erityisopettajaa.
- Oppilaan erityisen tuen tarve tulee tarkistaa vähintään toisen vuosiluokan jälkeen sekä ennen seitsemännelle luokalle siirtymistä. Pedagoginen selvitys tehdään myös aina tuen tarpeen muuttuessa (esim. uusia oppiaineita yksilöllistettäessä). Jos erityisen tuen jatkaminen nähdään toisen tai kuudennen vuosiluokan jälkeen tarpeelliseksi, on siitä tehtävä pedagogiseen selvitykseen perustuva uusi erityisen tuen päätös. Jos taas erityisen tuen tarvetta ei enää havaita, tehdään päätös erityisen tuen lopettamisesta. Erityisen tuen lopettamisen jälkeen aloitetaan tehostettu tuki.
- Lomake löytyy Wilmasta.
- Pedagoginen selvitys käydään läpi moniammatillisessa (koulupsykologi, kuraattori, terveydenhoitaja tai joku muu koulun ulkopuolinen asiantuntija) yhteistyössä.
- Lomake tulostetaan ja toimitetaan koulusihteerille / koulunjohtajalle arkistoitavaksi. Säilytysaika oppivelvollisuusajaksi + 10 vuotta. Alakoululla tehdyt lomakkeet toimitetaan yläkouluun oppilaan sinne siirtyessä. Oppilaan muuttaessa toiseen kuntaan, lomakkeen kopio toimitetaan uuteen kouluun ja alkuperäinen arkistoidaan omalle koululle / sivistystoimiston arkistoon.

1.5 Erityisen tuen päätös

- Erityisen tuen antamiseksi opetuksen järjestäjän tulee tehdä kirjallinen päätös. Päätös tehdään hallintolain mukaisesti. Oppilaan oikeusturvan ja opetuksen järjestämisen kannalta merkittävät asiat päätetään erityistä tukea koskevassa päätöksessä. Erityisen tuen päätöksessä tulee päättää oppilaan pääsääntöinen opetusryhmä, mahdolliset tulkittamis- ja

avustajapalvelut sekä muut tarvittavat palvelut sekä tarvittaessa oppilaan opetuksen poikkeava järjestäminen. Oppimäärän yksilöllistäminen merkitään päätökseen. Jos erityisen tuen päätökseen tulee myöhemmin muutoksia, esim. yksilöllistämistä lisätään tai puretaan, tehdään aina uusi päätös.

- Ennen erityistä tukea koskevan päätöksen tekemistä opetuksen järjestäjän on kuultava oppilasta ja tämän huoltajaa tai laillista edustajaa.
- Päätöksen ehdotuksen pohja löytyy Wilmasta. Ehdotuksen mukaan laitetaan liite pedagogisesta selvityksestä.
- Päätöksen tekee koulun rehtori tai koulun johtaja.

1.6 Erityinen tuki

- Erityistä tukea annetaan niille oppilaille, joiden kasvun, kehityksen tai oppimisen tavoitteiden saavuttaminen ei toteudu riittävästi muilla tukitoimilla.
- Erityisen tuen päätös voidaan tehdä ennen esi- tai perusopetuksen alkamista taikka esi- tai perusopetuksen aikana ilman sitä edeltävää pedagogista selvitystä ja oppimisen tehostetun tuen antamista, jos psykologisen tai lääketieteellisen arvion perusteella ilmenee, että oppilaan opetusta ei vamma, sairauden, kehityksessä viivästymisen tai tunne-elämän häiriön taikka muun vastaavan syyn vuoksi voida muuten järjestää.
- Erityisessä tuessa oppilaalle laaditaan vuosittain uusi henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma eli HOJKS.
- Lomake löytyy Wilmasta.
- Lomake tulostetaan ja toimitetaan koulusihteerille / koulunjohtajalle arkistoitavaksi. Säilytysaika oppivelvollisuusaika + 10 vuotta. Alakoululla tehdyt lomakkeet toimitetaan yläkouluun oppilaan sinne siirtyessä. Oppilaan muuttaessa toiseen kuntaan, lomakkeen kopio toimitetaan uuteen kouluun ja alkuperäinen arkistoidaan omalle koululle / sivistystoimiston arkistoon.

1.7 Tukitoimet

	Yleinen tuki	Tehostettu tuki	Eriytynen tuki
eriyttäminen	x	x	x
oppilaan ohjaus	x	x	x
oppilashuollon tuki	x	x	x
tukiopetus	x	x	x
osa-aikainen erityisopetus	x	x	x
apuvälineet yms.	x	x	x
avustajapalvelut	x	x	x
ohjaus- ja tukipalvelut	x	x	x
painoalueet oppiaineessa		x	x
kokoaikainen erityisopetus			x

1.7.1 Yleisen tuen tukimuodot

Oppimisessa ja koulunkäynnissä ilmeneviin tuen tarpeisiin vastataan opetusta eriyttämällä, opettajien yhteistyöllä ja opetusryhmiä joustavasti muuntelemalla. Koulu voi käyttää tukiopetusta, oppimissuunnitelmaa, erilaisia joustavia opetusjärjestelyjä, kuten palkki- ja resurssitunteja sekä samanaikaisopetusta. Satunnaista erityisopetusta tai koulunkäynninohjaajan työpanosta voidaan käyttää keinoina vastata opetusryhmän tai yksittäisten oppilaiden tuen tarpeisiin jo ennen tehostetun tuen vaiheeseen siirtymistä. Opettajan tulee kirjata muistiin (Wilmaan) antamansa yleisen tuen.

1.7.2 Tehostetun tuen tukimuodot

Tehostetun tuen aikana voidaan käyttää laajasti perusopetuksen tukimuotoja. Kaikkia opetuksen tukikäytänteitä kehitetään. Myös oppilashuollon osuutta oppilaan yleisen hyvinvoinnin edistäjänä ja ylläpitäjänä vahvistetaan.

Oppilaalle voidaan määritellä **painoalueet** oppiaineissa /-aineissa. Painoalueiden määrittelyssä on olennaista löytää tavoitteiden kannalta keskeiset sisällöt. Paikallisessa opetussuunnitelmassa sisällöt on määritelty vuosiluokittain, usein hyvin tarkasti. Kun opettaja pohtii keskeisiä sisältöjä erityisiä painoalueita varten, on aiheellista käyttää apuvälineenä myös opetussuunnitelman perusteita. Perusteissa on määritelty oppimisen tavoitteiden saavuttamisen kannalta olennaiset sisällöt. Myös hyvän osaamisen kuvaukset ja päättöarvioinnin kriteerit auttavat opettajaa ratkaisemaan mihin asioihin oppilaan on syytä keskittyä opiskelussaan. Kuvaukset ja kriteerit ovat opettajalle luonnollisesti myös tärkeä ohjenuora oppilasta arvioitaessa, koska erityisten painoalueiden mukaan opiskeltaessa oppilaan suorituksia arvioidaan suhteessa yleisen oppimäärän tavoitteisiin.

Oppimissuunnitelma ja siihen sisältyvät opiskelun erityiset painoalueet eri oppiaineissa laaditaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. **Erityisen tuen** aikana tehdään vastaavaa yhteistyötä HOJKSin laadinnassa. Huoltajan ja oppilaan tulee tietää, miten suurta osaa oppiaineen sisällöistä oppimissuunnitelmaan kirjatut painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin. Erityisten painoalueiden mukaisessa opiskelussa tarvitaan huoltajan antamaa tukea. Tämä tuki kannattaa kirjata oppimissuunnitelmaan tai HOJKSiin. Oppimissuunnitelmassa tai HOJKSissa kuvataan painoalueiksi valittujen sisältöjen ohella myös mahdollisimman konkreettisesti, miten oppilas työskentelee, mitä muuta tukea hän saa ja minkälaisin tavoin hän voi osoittaa osaamisensa. On tärkeää että oppilas voi antaa erilaisia näyttöjä ja hänellä voi olla kokeita, jotka keskittyvät näihin painoalueisiin. Oppilaan ja huoltajan tulee tietää, miten painoalueisiin keskittynyt osaamisen näyttö näkyy oppilaan arvioinnissa todistukseen merkityn arvosanan muodostumisessa. Opiskelun erityisiin painoalueisiin keskittynyt opetus on useimmiten luonteeltaan väliaikainen ratkaisu, ja opetuksen sisältöjä lisätään oppilaan edistymisen mukaisesti.

1.7.3 Erityisen tuen tukimuodot

Käytettävissä ovat kaikki perusopetuslain mukaiset tukimuodot. Uutena tukimuotona erityisessä tuessa mukaan voidaan ottaa kokoaikainen erityisopetus ja oppiaineen yksilöllistäminen. Erityistä tukea saava oppilas opiskelee joko oppiaineittain tai toiminta-alueittain. Mikäli oppilas opiskelee oppiaineittain, hän opiskelee eri oppiaineissa joko yleisen tai yksilöllistetyn oppimäärän mukaisesti. Sellaiselle oppilaalle, jolle on tehty erityisen tuen päätös, annetaan erityisopetusta hänelle laaditun henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman mukaisesti, jossa tuen muodot on määritelty tarkemmin.

1.8. Tuen järjestäminen

Tukea oppimiseen voidaan tarjota myös seuraavilla tavoilla:

1.8.1 Joustavat opetusryhmät

Oppilaita voidaan jakaa ryhmiin oppimisvalmiuksien, oppimistyylin, kiinnostuksen kohteiden, tuen tarpeen tai muun opetuksen tarpeen mukaan. Ryhmiä voidaan muodostaa yli luokka-asterajojen.

1.8.2 Samanaikaisopetus

Samanaikaisopetuksella tarkoitetaan opetustilannetta, jossa kaksi tai useampia opettajia työskentelee samassa opetustilanteessa yhteisten oppilaiden kanssa. Samanaikaisopetusta voivat vetää yhdessä luokanopettaja, aineenopettaja, erityisopettaja tai kuka vain vapaana oleva opettaja.

1.8.3 Tiimiopettajuus

Tiimi voidaan määritellä pieneksi ryhmäksi opettajia, joilla on toisiaan täydentäviä taitoja ja jotka ovat sitoutuneet yhteiseen tehtävään.

1.8.4 Silmu-luokka

Silmu on kuntouttava pienryhmä, mihin oppilaat tulevat lyhyemmälle tai pidemmälle jaksolle. Oppilaat tulevat luokkaan eri syistä. Joku voi tarvita harjoitusta keskittymisessä,

tarkkaavuudessa, sosiaalisissa suhteissa tai jollain voi olla haasteita tunnepuolen asioiden kanssa. Luokkaan tulevilla oppilaille voi olla myös jonkinlainen nepsy-diagnoosi tai muu diagnoosi, mutta luokkaan tulemiseen ei tarvitse diagnoosia, eikä sitä ole kaikilla. Oppilaalla on kuitenkin joko tehostetun tai erityisen tuen tarve.

Luokka tekee yhteistyötä Isokummun lammastilan kanssa, joka on green care- tila.

1.8.5 Nepsy

Nepsy tarkoittaa neuropsykiatrisia haasteita tai oireita. Lapsella tai nuorella voi olla diagnoosi, esim. adhd tai autismikirjon häiriö. Diagnoosi ei ole välttämätön tuen saamiseksi. Oireina ja piirteinä voi olla esim.: vaikea keskittyä, levoton, vaipuu omiin ajatuksiin, aistiherkkyyksiä, jumeja, tarkkaavuus hajoa, ali- tai ylivirittynyt.

Oppilas voi saada nepsy-tukea luokkaan tai kahden kesken nepsyvalmentajan kanssa. Myös kotiin voi saada keinoja tai vinkkejä. Toiminta on aina ratkaisukeskeistä ja yksilöllistä. Tavoitteena on saada koulunkäyntiin ja arkeen lasta/nuorta auttavia toimintamalleja, tukea ja ymmärrystä. Tapaamiset tapahtuvat koulupäivän aikana.

Nepsy-tukea voivat pyytää huoltaja, opettaja, oppilashuolto tai nuori itse.

1.8.6 Koulun kerhot

Olisi toivottavaa, että kouluilla toimisi kerhoja yhteistyössä koulun kanssa. Näin myös kerhotoiminnalla voitaisiin tukea lapsen oppimista ja yleistä kehitystä.

1.8.7 Aamu- ja iltapäivätoiminta

Toimintaa järjestetään 1.-2.-luokkien oppilaille sekä 3.-9. vuosiluokkien erityisoppilaille. Aamu- ja iltapäivätoimintaryhmät tarjoavat lapsille monipuoliset mahdollisuudet osallistua ohjattuun toimintaan.

1.9 Oppimisen tuen järjestäminen pandemiatilanteessa

Poikkeustilanteessa oppimisen tuki pyritään järjestämään mahdollisimman normaalisti oppimisen tuen suunnitelmaa noudattaen. Tuen järjestämisessä on kuitenkin poikkeusolojen aikana tiettyjä poikkeuksia.

Lähiopetuksen aikana (tasot 1 ja 2) joustavia opetusryhmiä ei perusteta yli luokka-aste- ja luokkarajojen, vaan ryhmät pysyvät pääsääntöisesti omissa ryhmissään. Samanaikaisopettajuutta pyritään välttämään kyläkouluilla, yksi opettaja opettaa pääsääntöisesti yhtä ryhmää. Tällöin erityisopettaja opettaa yksittäisiä oppilaita tai pieniä ryhmiä omassa erityisopetustilassaan hygieniaohteita noudattaen ja turvavälit säilyttäen. Erityisopettaja konsultoi tarvittaessa luokanopettajaa. Jos oppilas joutuu kotikaranteeniin, laaja-alainen erityisopettaja tai koulunkäynninohjaaja pitää yhteyttä karanteenissa olevaan oppilaaseen päivittäin ja ohjaa tätä koulutehtävissä.

Etäopetuksen aikana (tasoilla 3 ja 4) erityisopettajat pitävät yhteyttä tehostetun tuen oppilaisiin sekä niihin oppilaisiin, jotka ovat lähiopetuksessakin säännöllisesti käyneet laaja-alaisella erityisopettajalla. Oppitunnit ja oppiaineet pyritään mahdollisuuksien mukaan pitämään normaalisti etäyhteydellä. Laaja-alainen erityisopettaja tekee yhteistyötä luokanopettajan kanssa. Ks. liitteet s. 48.

1.10 Tuen dokumentointi

Merkitse käyttämäsi tuen muodot Wilmaan kaikissa tuen vaiheissa. Tuki merkitään ensimmäisellä kerralla oppilaan tuki –välilehdelle, kohtaan ”Toimenpiteet” ja myöhemmin samaan, esim. tukiopetusjaksoon, liittyen oppilaan tuntimerkintöihin. Näin saadaan oppilaan tuen muodot haettua asiakirjoihin automaattisen haun kautta.

2 Mitä oppilashuolto on?

Oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa kouluyhteisössä. Oppilashuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko kouluyhteisöä tukevana yhteisöllisenä oppilashuoltona. Tämän lisäksi oppilailla on lakisääteinen oikeus yksilökohtaiseen oppilashuoltoon. Monialainen yhteistyö on oppilashuollossa keskeistä. Perusopetus- ja lastensuojelulakien mukaan huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsen kasvatuksesta ja siitä, että tämä suorittaa oppivelvollisuutensa. Koulun tehtävä on tukea kotien kasvatustyötä ja vastata oppilaiden kasvatuksesta ja opetuksesta kouluyhteisön jäsenenä. Oppilaan velvollisuus on osallistua opetukseen, suorittaa annetut tehtävät tunnollisesti ja käyttäytyä asiallisesti. Oppilaille ja heidän huoltajilleen annetaan tieto käytettävissä olevasta oppilashuollosta ja heitä ohjataan hakemaan tarvitsemiaan oppilashuollon palveluja. Eri ammattiryhmiin kuuluvien työntekijöiden keskinäinen konsultaatio on tärkeä työmenetelmä oppilashuollossa.

Oppilashuolto kuuluu kaikille kouluyhteisössä työskenteleville sekä oppilashuoltopalveluista vastaaville viranomaisille. Sitä toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Oppilashuollolla edistetään lapsen ja nuoren tasapainoista ja tervettä kasvua ja kehitystä sekä oppimista.

Oppilashuoltotyötä ohjaavat suunnitelmallisuus, luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen oppilaaseen ja huoltajiin sekä heidän osallisuutensa tukeminen. Työssä tulee turvata se, että oppilaan ja huoltajien näkemyksiä kuunnellaan. Koulun oppilashuoltotyöstä ja sen menettelytavoista tulee antaa tietoa oppilaalle ja huoltajille.

2.1 Oppilashuollon periaatteet

Varhainen avoin yhteistyö on asiakkaan (lapsi, oppilas, huoltaja, perhe, potilas) ja työntekijän/työntekijöiden keskinäistä yhteistyötä ongelmatilanteiden ehkäisemiseksi. Varhainen avoin yhteistyö on vastuunottoa omasta toiminnasta toisten tukemiseksi.

Varhaisen avoimen yhteistyön ytimenä ovat

- toimia varhain, kun vielä on paljon toimintamahdollisuuksia
- toimia avoimesti, luottamussuhteita vaalien
- toimia yhteistyössä, voimavaroja kooten

- eri toimijoiden välinen kunnioittava vuoropuhelu, dialogi; sekä
- sektorirajat ylittävä ja aidosti asiakaslähtöinen yhteistyö.

Toiminnassa keskeistä on asiakkaan ja hänen läheisverkostonsa osallisuus ja kunnioittava kuulluksi tuleminen. Osallisuutta on olla ja kokea olevansa osa yhteisöä sekä kokemus mahdollisuudesta vaikuttaa itseään ja lähiyhteisöään koskeviin asioihin. Osallisuudessa on kyse suhteesta ja vuorovaikutuksesta, jossa kaikki osapuolet tulevat kuulluksi toisiaan kunnioittavissa dialogisissa kohtaamisissa. Yhteistyötä rakentavaa on yhdessä pohtia, mitä kukin osapuoli voi tehdä tilanteen ratkaisemiseksi.

2.2 Oppilashuoltotyötä ohjaavat keskeiset lait

- Hallintolaki (6.6.2003/434)
- Henkilötietolaki (22.4.1999/523)
- Kansanterveyslaki 14 § (66/1972) sekä laki kansanterveystilain muuttamisesta (626/2007)
- Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) 24 § kohta 30
- Lastensuojelulaki 7 §, 8 §, 9 §, 25 § (417/2007)
- Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013)
- Perusopetuslaki 29 § (628/1998) ja 31 a §, 40 §, 41 a §, 42§ (1288/2013)
- Suomen perustuslaki 6§, 10§, 16§, 19§, 22§
- Terveystieteiden tutkimuslaki 1326/2010
- Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja oppilasterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 28.5.2009/380
- Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014

2.3 Kodin ja koulun yhteistyö

Kouluikäisen lapsen kokonaisvaltainen hyvinvointi, terve kasvu ja kehitys sekä hyvä oppiminen edellyttävät kodin ja koulun säännöllistä yhteydenpitoa ja yhteistyötä. Perusopetuslaissa ja opetussuunnitelman perusteissa huoltajat kuvataan koulun kumppaneina. Huoltajat ovat vastuussa lapsen kasvatuksesta, ja koulu tukee tätä kasvatusta opetustehtävänsä ohella. Yhteydenpito Wilman kautta on toimiva käytäntö kunnassamme. Lisäksi henkilökohtaiset keskustelut ovat yhteistyön

kannalta tärkeitä. Oppilashuoltotyöstä ja sen eri muodoista tiedotetaan koteihin erilaisissa tiedotteissa ja sitä kannattaa esitellä huoltajille suunnatuissa yhteistyötilaisuuksissa.

2.4 Opettaja oppilashuollon toteuttajana

Opettaja joutuu työssään toimimaan sekä opetustehtävissä että osallistumaan oppilashuoltoon. Opettajan kannalta on tärkeää, että hän tietää, milloin hän toimii opettajana ja milloin hänen toimintansa on osa oppilashuoltoa. Rajanveto tapahtuu niin, että toimiessaan yksilökohtaista oppilashuoltoa varten kootussa monialaisessa asiantuntijaryhmässä yhteistyössä esim. psykologin, kuraattorin tai terveydenhoitajan kanssa, kyseessä on oppilashuolto. Ollessaan oppilaan kanssa kahden opetustilanteessa (tai yhdessä toisen opettajan/rehtorin kanssa), kyseessä on opetus. Rajanveto on tärkeä, koska opettajan täytyy tietää, milloin noudatetaan oppilas- ja opiskelijahuoltolain säännöksiä esimerkiksi salassapito- ja kirjaamisvelvoitteista ja milloin taas koulutusta koskevia lakeja.

2.5 Oppilashuolto

Opetuksen järjestäjä asettaa kuntatason oppilashuollon ohjausryhmän ja koulukohtaiset oppilashuoltoryhmät koulu asettaa itse. Yksittäistä oppilasta koskevat asiat käsitellään tilannekohtaisesti koottavassa asiantuntijaryhmässä. Jokaisella kolmella ryhmällä on omat tehtävät ja niiden perusteella määräytyvä kokoonpano, jotka on kuvattu seuraavissa alaluvuissa. Kaikki oppilashuoltoryhmät ovat monialaisia, mikä tarkoittaa, että ryhmässä on opetushenkilöstön lisäksi kouluterveydenhuoltoa sekä psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä sen mukaan, kun käsiteltävä asia edellyttää.

2.5.1 Kuntatason opiskeluhuollon ohjausryhmä

Sievissä sivistyslautakunta on päättänyt ohjausryhmän kokoonpanon. Ohjausryhmä vastaa Sievin sivistystoimen oppilashuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Ryhmä voi kuulla tarvittaessa asiantuntijoita. Oppilashuolto kytkeytyy näin osaksi opetuksen ja koulutuksen järjestäjän muuta strategista suunnittelua.

2.5.2 Yhteisöllinen opiskeluhoito

Yhteisöllisellä oppilashuollolla tarkoitetaan toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko kouluyhteisössä edistetään oppilaiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta. Yhteisöllinen oppilashuolto sisältää myös opiskeluympäristön terveellisyydestä, turvallisuudesta ja esteettömyydestä huolehtimisen. Yhteisöllisessä oppilashuoltotyössä seurataan, arvioidaan ja kehitetään kouluyhteisön ja oppilasryhmien hyvinvointia. Kaikki kouluissa toimivat työntekijät ovat velvoitettuja toteuttamaan yhteisöllistä oppilashuoltoa ja heidän on päivittäisissä toiminnoissaan edistettävä oppilaiden ja koulujen hyvinvointia sekä kotien ja koulujen välistä yhteistyötä.

2.5.2.1 Yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä eli YHR

Yhteisöllistä oppilashuoltoryhmää johtaa rehtori ja siihen kuuluvat koulukohtaisesti sovitut jäsenet. Ryhmä kokoontuu, koulun koosta riippuen, vähintään yhden tai kaksi kertaa lukukaudessa. **Ryhmä laatii kokoontumisistaan muistion**, jota säilytetään suojatussa yhteiskäyttöisessä tallennustilassa. Oppilaiden ja huoltajien osallisuuden edistäminen on yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän tehtävä. Ryhmä vastaa myös koulun oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista laatimalla opiskeluhoollon suunnitelman ja seuraamalla sen toteutumista. Suunnitelman pohjana käytetään mm. laajojen terveystarkastusten yhteenvetoja, kouluterveyskyselyjä, koulun terveydellisten olojen tarkastusten tuloksia, sekä asiakaskyselyjä.

Yhteisölliseen oppilashuoltoon kuuluu myös fyysiseen oppimisympäristöön, arjen työrytmiin, työn-kuormitukseen, lepoon ja virkistykseen sekä työergonomiaan kuuluva ohjaus ja seuranta. Oppilashuoltoryhmässä keskustellaan luokan/ryhmän asioista yleisellä tasolla, esim. pohtimalla ja tekemällä monialaista suunnitelmaa siitä, miten tukea luokan työrauhaa ja ryhmäytymistä. Yhteisöllisessä oppilashuoltoryhmässä ei käsitellä yksittäisen oppilaan asioita, eikä puhuta oppilaista nimellä. Yhteisölliseen oppilashuoltoon kuuluu myös yhteistyö koulun ulkopuolisten tahojen, kuten nuorisotyön, seurakunnan, poliisin ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

2.5.2.2 Koulukohtainen opiskeluhoitosuunnitelma

Opiskeluhoitosuunnitelmaan on kirjattava:

1. arvio oppilashuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista oppilashuoltopalveluista
2. kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen oppilashuollon edistämiseksi ja tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi
3. yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa
4. suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
5. toimenpiteet oppilashuoltosuunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta)

2.5.3 Yksilökohtainen oppilashuolto

Yksilökohtaisella oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaalle annettavia kouluterveydenhuollon palveluja, oppilashuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja sekä monialaista yksilökohtaista oppilashuoltoa. Yksilökohtaisen oppilashuollon tavoitteena on seurata ja edistää oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Tärkeätä on myös varhaisen tuen turvaaminen ja ongelmien ehkäisy. Oppilaiden yksilölliset edellytykset, voimavarat ja tarpeet otetaan huomioon sekä oppilashuollon tuen rakentamisessa että koulun arjessa.

2.5.3.1 Monialainen asiantuntijaryhmä eli ATR

Yksittäisen oppilaan tai ryhmän psyykkisen, fyysisen tai sosiaalisen tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi voidaan tapauskohtaisesti koota monialainen asiantuntijaryhmä. Asiantuntijaryhmään tulee kuulua joko terveydenhoitaja, psykologi tai koulukuraattori tai joku muu koulun ulkopuolinen asiantuntija. Lähtökohtaisesti ryhmän työskentelyyn osallistuu myös oppilas ja hänen huoltajansa tai edellisten nimeämä henkilö. Asiantuntijaryhmässä ei käsitellä perusopetuslain mukaisia opiskelun järjestämiseen liittyviä asioita, kuten tehostetun ja erityisen tuen järjestämistä.

Oppilaan omat toivomukset ja mielipiteet on otettava huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuihin hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muut henkilökohtaiset edellytykset huomioiden. Vuorovaikutus on avointa, kunnioittavaa ja luottamuksellista. Työ järjestetään niin, että oppilas voi kokea tilanteen kiireettömänä ja hän tulee kuulluksi.

Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaa oppilaan tai hänen huoltajansa kirjallisella (katso liite) suostumuksella, se koulun tai oppilashuollon työntekijä, jolla on herännyt huoli oppilaan asiassa ja, jonka työtehtäviin asian selvittäminen kuuluu. Koulun tai oppilashuollon työntekijä suosittelee asiantuntijaryhmän jäseniä tilannekohtaisesti oman arvionsa perusteella esim. terveydenhoitaja, kuraattori, psykologi, lääkäri, rehtori, opettaja, erityisopettaja, oppilaanohjaaja. Asiantuntijaryhmään voidaan kuitenkin nimetä jäseniä vain oppilaan tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Suostumus pyydetään aina kirjallisena ja ryhmän kokoontumisesta kirjataan aina muistio, joka tulostetaan ja toimitetaan koulusihteerille tai koulunjohtajalle arkistoitavaksi oppilashuollon kansioon, lukittuun kaappiin. Säilytysaika lomakkeilla on oppivelvollisuusajasta + 10 vuotta. Lomaketta ei siirretä oppilaan mukana seuraavaan kouluun. Perusopetuslain 40§:n mukaan opettajalla on oikeus saada asianmukaisen opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot.

Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää lastaan käyttämästä oppilashuollon palveluja. Alaikäinen voi painavasta syystä kieltää huoltajaansa osallistumasta itseään koskevan oppilashuoltoasian käsittelyyn sekä antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä tietoja huoltajalleen, jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaista. Arvion edun toteutumisesta tekee psykologi, kuraattori, terveydenhoitaja tai lääkäri.

2.5.4 Oppilashuoltokertomus

Monialaisesta yksilökohtaisesta tapaamisesta laaditaan oppilashuoltokertomus Wilman muistio -välilehdelle. Oppilashuoltokertomukseen kirjataan tiedot, jotka kuvaavat yksittäisen oppilaan oppilashuollon tarvetta sekä suunniteltuja ja toteutettuja oppilashuollon toimenpiteitä.

Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön, jonka on kirjattava ryhmän toimintatavoitteiden kannalta välttämättömät oppilasta koskevat tiedot oppilashuoltokertomukseen. Myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet voivat tehdä kirjauksia salassapitovelvoitteiden estämättä.

Oppilashuoltokertomus laaditaan jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi ja siihen kirjataan yksittäisen oppilaan:

- nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen tai muutoin vajaavaltaisen oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot;
- asian aihe ja vireillepanija;
- oppilaan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet; kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset
- tiedot asian käsittelystä asiantuntijaryhmän kokouksessa, kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa, kokouksessa tehdyt päätökset, päätösten toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot;
- toteutetut toimenpiteet, kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa.

Jos sivulliselle annetaan oppilashuoltokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä, mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Yksilökohtainen oppilashuoltokertomus laaditaan Wilman muistiopohjalle. Täytetyt lomakkeet tulostetaan ja toimitetaan koulusihteerille tai koulunjohtajalle arkistoitavaksi oppilashuollon kansioon, lukittuun kaappiin. Säilytysaika lomakkeilla on oppivelvollisuusaika + 10 vuotta. **Lomaketta ei siirretä oppilaan mukana seuraavaan kouluun.** (Kouluterveydenhuollon henkilöstö ja psykologit kirjaavat yksilökohtaisen oppilashuoltotyön säädetysti potilaskertomukseen ja muihin potilasasiakirjoihin. Vastaavasti oppilashuollon kuraattorit kirjaavat asiakastiedot kuraattorin asiakaskertomukseen.)

2.5.5 Salassapito, tiedonsiirto ja rekisteri

Asiantuntijaryhmän jäsenillä on oikeus pyytää neuvoa oppilaan asiassa tarpeellisiksi katsomiltaan asiantuntijoilta ja ilmaista heille tässä tarkoituksessa salassa pidettäviä tietoja. Asiantuntijaryhmän jäsenet eivät saa käyttää asiantuntijaryhmän jäsenenä saamiaan salassa pidettäviä tietoja muuhun kuin oppilashuoltoon liittyvään tehtävään.

Asiantuntijaryhmän jäsenillä on oikeus salassapitovelvollisuuden estämättä saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä oppilashuollosta vastaavalle viranomaiselle (rehtori) sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Tiedon luovuttaja joutuu harkitsemaan, onko kysymys sellaisesta tiedosta, jonka luovuttaminen on välttämätön esim. muiden oppilaiden turvallisuuden varmistamiseksi. Luovutettava tieto voi myös koskea sellaista oppilaan sairautta joka tulee ottaa huomioon oppilaan opetusta järjestettäessä. Vaikka tiedon luovuttamiselle olisikin laillinen peruste, yhteistyön ja luottamuksen turvaamiseksi pyritään aina ensisijaisesti hankkimaan oppilaan tai huoltajan suostumus salassa pidettävän tiedon luovuttamiseen.

Jos lapsi siirtyy toisen opetuksen järjestäjän opetukseen, aikaisemman opetuksen järjestäjän on pyydettävä lapsen huoltajan suostumus siihen, että uudelle opetuksen järjestäjälle voidaan siirtää oppilashuollon rekisteristä sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat tarpeellisia oppilashuollon jatkuvuuden kannalta. Sen sijaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot toimitetaan salassapidon estämättä viipymättä toiselle esi- tai perusopetuksen järjestäjälle. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös uuden esi- tai perusopetuksen järjestäjän pyynnöstä.

2.6 Oppilashuollon palvelut

2.6.1 Kouluterveydenhuolto

Kouluterveydenhuollolla tarkoitetaan terveydenhuoltolain (1326/2010) 16§ ja 17§ mukaista terveydenhuoltoa. Kouluterveydenhuoltoa toteuttavat terveydenhoitaja ja lääkäri.

Kouluterveydenhoitaja on kouluyhteisön terveydenedistämisen asiantuntija ja vastaa hoitotyön asiantuntijana kouluterveydenhuollosta. Lisäksi hän vastaa oppilaan

hyvinvoinnin ja terveyden seuraamisesta, arvioinnista ja edistämisestä. Terveydenhoitaja tapaa oppilaat toimintaa ohjaavan asetuksen mukaisesti. Laajoissa terveystarkastuksissa tarkastellaan laajasti lapsen, nuoren ja koko perheen hyvinvointia.

Tarkastukset kouluterveydenhuollossa:

- Laaja terveystarkastus 1., 5. ja 8. luokalla
- Määräaikainen terveystarkastus 2., 3., 4., 6., 7. ja 9. luokalla

Kouluterveydenhoitaja osallistuu koulussa esiintyvien vaarojen ja haittojen arviointiin ja yhteisten toimintastrategioiden valmisteluun koskien mm tapaturmien ja päihteidenkäytön ehkäisyä sekä kriisi-, väkivalta- ja kiusaamistilanteita sekä muita erityistilanteita osana oppilashuollon suunnitelmaa. Terveydenhoitaja osallistuu koulujen työolojen ja koulutyön terveellisyyden edistämisen seurantaan oppilasnäkökulman kannalta.

Terveydenhoitaja osallistuu oppilaiden terveydenhoidon ja terveyden edistämisen asiantuntijana oppilashuollon toimintaan. Tavoitteena on oppilaan hyvinvoinnin ja terveyden kokonaisvaltainen seuraaminen, arviointi ja tukeminen sekä ongelmien varhainen havaitseminen yhdessä huoltajien ja koulujen henkilökunnan kanssa. Laajoista tarkastuksista tehdään luokkakohtainen yhteenveto.

Terveydenhoitaja seuraa oppilaiden kasvua ja kehitystä ja huolehtii seulontatutkimuksista. Hän vastaa kouluterveydenhuollon tiedottamisesta, oppilaiden terveystapaamisista, sekä oppilaskohtaisesta yhteistyöstä huoltajien ja opettajien kanssa. Terveydenhoitaja pitää 5. luokalle murrosikäkieron ja laatii laajoista terveystarkastuksista luokkakohtaiset yhteenvedot. Hän ohjaa oppilaat tarvittaessa koululääkärin tai muiden asiantuntijoiden jatkotutkimuksiin. Kouluterveydenhuollossa toteutetaan lapsen ja nuoren kehitysasteen mukaista terveysneuvontaa ja -ohjausta.

Koululääkäri tarkastaa oppilaat osana laajoja terveystarkastuksia peruskoulun 1., 5. ja 8. luokalla. Koululääkärin toimialueeseen kuuluvat oppilaan fyysiseen kasvuun ja kehitykseen, opiskeluun, koulunkäyntiin ja ammatinvalintaan liittyvät asiat sekä koko perheen terveyden ja hyvinvoinnin seuranta. Terveystarkastuksissa kartoitetaan myös oppilaan

psykososiaalista tilannetta. Tarvittaessa koululääkäriajan voi varata terveydenhoitajan kautta. Lääkärinhoitoa vaativat sairausasiat hoidetaan terveyskeskuksessa. Nuorison terveystodistuksen (ns. mopokorttitodistus) koululääkäri tekee tarvittaessa 8. luokan terveystarkastuksen yhteydessä.

Kouluterveydenhuoltoon ei sisälly varsinaista sairaanhoitoa. Tapaturmien ja äkillisen sairastumisen yhteydessä annetaan ensiapua ja ohjataan jatkohoitoon. *Vastuu ensiavusta ja hoitoon ohjauksesta on kaikilla koulun aikuisilla. Sairastuneen lapsen hoidosta, sairaanhoidon järjestämisestä ja hoitoon saattamisesta vastaavat ensisijaisesti huoltajat.*

2.6.1.1 Terveysneuvonta

Yksilö- ja ryhmäneuvontaa toteutetaan suunnitelmallisesti huomioiden oppilaiden kehitykselliset tarpeet. Neuvonnassa painotetaan kansanterveyden kannalta keskeisiä tekijöitä:

- tupakan, alkoholin ja muiden päihteiden käyttö
- uni ja lepo
- hygienia
- liikunta
- suun terveys
- painon hallinta
- ravitsemus
- seksuaalisuus
- tartuntataudit
- rokotukset

Yksilöneuvonnassa kiinnitetään huomiota oman elämän hallintaan, ihmissuhteisiin, päätöksenteko- ja ongelmanratkaisutaitojen, itsehoidon oppimiseen sekä voimavarojen ja suojaavien tekijöiden vahvistamiseen. Vastaanotolla kartoitetaan oppilaan:

- sopeutuminen koulutyöhön
- perhetilanne, muutokset kotona, väkivalta- ja päihdeongelmat, turvattomuus

- kaverisuhteet, itsetunto, aktiivisuus, motivaatio, oppimisvaikeudet, runsaat tai luvattomat poissaolot, provosoiva käyttäytyminen
- mahdollinen kiusatuksi joutuminen/ kiusaajana oleminen
- mahdolliset psyykkiset ongelmat (yksinäisyys, levottomuus, masennus, psykosomaattiset oireet)
- harrastuneisuus, jatko-opintosuunnitelmat
- tietokonepelien, tv-viihteen ja viihde-elektroniikan käyttötottumukset

2.6.1.2 Pitkäaikaissairauksien hoito peruskoulussa

Pitkäaikaissairaiden oppilaiden koulupäivän aikana tarvitsemasta sairauden seurannasta ja lääkehoidosta avustamisesta vastaavat koulunkäynninohjaajat huoltajien kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti. Mikäli astmaa, diabetesta, epilepsiaa tai muuta perussairautta sairastava oppilas tarvitsee koulupäivän aikana lääkitystä tai hoitotoimenpiteitä, laaditaan vuosittainen hoitosopimus koulun ja huoltajien välillä (ks. lääkehoitosuunnitelma). Sopimuksessa määritellään koulupäivän aikana annettava lääkitys ja hoitotoimenpiteet ohjeineen, vastuuhenkilö sekä varahenkilö, jotka toteuttavat hoitoa koulussa sekä sovitaan, missä lääkkeitä säilytetään. Silloin, kun perussairaus edellyttää erityisruokavaliota, sopimuksen laatimiseen on hyvä kutsua mukaan myös koulun ruokapalvelun esimies/erityisruokavaliiovastaava.

Huoltajat ovat velvollisia toimittamaan koululle lapsen perussairauden hoitoon tarvittavat lääkkeet, hoitovälineet ja niihin liittyvät ohjeet sekä huolehtimaan siitä, että ne ovat ajantasaisia. Vastuuhenkilöt saavat terveydenhuollon ammattilaiselta (esim. diabeteshoitaja) perehdytyksen tehtävän hoitamiseen. Pitkäaikaissairaana lapsen hoito on omalääkärin tai erikoissairaanhoidon, ei koululääkärin, vastuulla.

2.6.2 Koulukuraattoripalvelut

Koulukuraattoripalvelut ovat oppilashuoltolain mukaista yksilökohtaista oppilashuoltoa, jonka järjestämisestä vastaa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue, Pohde. Koulukuraattoripalveluilla tarkoitetaan kuraattorin antamaa opiskelun ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, jolla:

- edistetään kouluyhteisön hyvinvointia sekä yhteistyötä oppilaiden perheiden ja muiden läheisten kanssa
- tuetaan oppilaiden oppimista ja hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia.

Oppilaalla on oikeus keskustella henkilökohtaisesti koulukuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä koulupäivänä sen jälkeen, kun oppilas on tätä pyytänyt, kiireellisessä tilanteessa samana tai seuraavana koulupäivänä. Yhteydenotto voi tulla myös oppilaan huoltajalta tai muulta henkilöltä. Tällöin koulukuraattori arvioi henkilökohtaisen keskustelun järjestämisen kiireellisyyden, ellei kyseessä ole yhteydenottajan neuvonta ja ohjaus tai jos keskustelun järjestäminen on muuten tarpeetonta.

Jos koulun työntekijä arvioi, että oppilas tarvitsee kuraattoripalveluja, on työntekijän otettava viipymättä yhteyttä koulukuraattoriin yhdessä oppilaan kanssa ja annettava tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot. Jos työntekijällä ei ole mahdollisuutta ottaa yhteyttä oppilaaseen, on asiasta tiedotettava oppilasta. Myös oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on annettava tieto yhteydenotosta, jollei laissa toisin säädetä. Luottamuksellisen yhteistyön rakentamiseksi on hyvä toimia kunnan varhaisen avoimen yhteistyön mukaisesti: työntekijä keskustelee huolista oppilaan ja huoltajan kanssa jo varhaisessa vaiheessa ja sopii tarvittaessa yhteydenotosta kuraattoriin.

Koulukuraattorin tapaamisissa kartoitetaan oppilaan koulunkäyntiä, opiskelua ja oppimisympäristöä, oppilaan henkilökohtaista toimintakykyä, vointia ja jaksamista, perhe- ja kotitilannetta sekä kaverisuhteita, harrastuksia ja vapaa-ajan viettoa. Koulukuraattori toimii yhteistyössä oppilaan, huoltajien, opettajan sekä tarvittavien tahojen kanssa. Tarvittaessa koulukuraattori ohjaa oppilaan oppilashuollon tai koulun ulkopuolisten palveluiden tai lapsia ja nuoria tukevan toiminnan piiriin.

Koulukuraattori tuo sosiaalityön näkökulman koulun toimintaan ja oppilashuoltoon. Kuraattorin tavoittaa puhelimitse 044 4883 315 tai Wilman kautta.

2.6.3 Koulupsykologi

Koulupsykologipalvelut järjestää vuoden 2023 alusta Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue, Pohde. Koulupsykologin työn tavoitteena on tukea oppilaiden psyykkistä hyvinvointia ja koulunkäyntiä sekä edistää osaltaan kouluyhteisön hyvinvointia. Psykologi on mukana yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä oppilashuoltotyössä sekä kolmiportaisen tuen suunnittelussa.

Koulupsykologi selvittelee ja ratkoo yhdessä oppilaan, huoltajien ja opettajien kanssa oppilaan kasvun, kehityksen ja oppimisen pulmia ensisijaisesti keskustellen ja konsultoiden. Opettaja voi pyytää vanhempien ja oppilaan luvalla psykologin mukaan oppilaan asioissa moniammatilliseen asiantuntiryhmään. Koulupsykologi antaa oppilaille yksilöllistä tukea ja ohjausta monenlaisissa oppilaan arkeen ja elämään sekä mielen hyvinvointiin liittyvissä kysymyksissä. Psykologi tekee verkostoyhteistyötä lapsen ja nuoren asioissa koulun ulkopuolisten tukiverkoston kanssa.

Joskus on tarpeen, että oppilaalle tehdään psykologinen tutkimus psykologisia testimenetelmiä käyttäen. Psykologinen tutkimus voi olla tarpeen, jos lapsella on oppimisvaikeuksia, joiden luonne on epäselvä eikä koulun tukitoimia pystytä kohdistamaan riittävän tehokkaasti ja kaivataan lisää ymmärrystä siitä, miksi oppiminen on joiltakin osin lapselle odottamattoman vaikeaa. Joskus voi olla tarpeen tehdä psykologinen tutkimus silloin, kun selvitetään tarvetta koulun ulkopuolisten tuki- ja kuntoutuspalveluiden ja jatkotutkimusten hankkimiselle. Ennen psykologista tutkimusta koulun tukikeinoja on kokeiltu monipuolisesti ja ne on kirjattu mahdollisesti pedagogisiin asiakirjoihin, joita psykologi voi käyttää arvionsa apuna. Psykologi arvioi psykologisen tutkimuksen tarpeen aina itse.

Oppilas tai hänen huoltajansa voivat ottaa psykologiin yhteyttä puhelimitse tai Wilman kautta. Keskusteluaikaa voi pyytää myös jonkun muun koulun työntekijän välityksellä. Jos huoli oppilaan asioista herää koulun työntekijällä tai muulla sivullisella ammatillisessa tehtävässä olevalla (esim. lääkäri), suositus on, että hän keskustelelee asiasta ensin oppilaan

ja/tai huoltajien kanssa. Tämän jälkeen työntekijä ottaa yhteyden psykologiin ja psykologi sopii tarvittaessa tapaamisen oppilaan ja/tai huoltajien kanssa. Koulun työntekijällä tai muulla sivullisella ammatillisessa tehtävässä toimivalla on myös mahdollisuus konsultoida psykologia oppilaan asioista nimettömästi.

2.6.4 Nuorisotyöntekijä koululla

Opetushenkilöstön lisäksi koululla työskentelee nuorisotyöntekijä, joka on nuorisotyön ammattilainen ja läsnä nuorten arjessa niin koulussa kuin vapaa-ajalla. Nuorisotyöntekijä on mukana kouluarjessa mm. toteuttamalla ryhmäytyksiä, teemaoppitunteja ja järjestämällä välituntitoimintaa. Nuorisotyöntekijä toimii yläkoululla opettajien työparina tukioppilas- ja oppilaskuntatoiminnan ohjaajana. Lisäksi nuorisotyöntekijä ohjaa nuorisovaltuuston toimintaa sekä pienryhmätoimintaa. Vapaa-ajalla nuorisotyöntekijä on tavattavissa viikoittain nuorisotalo Miitissä sekä tapahtumissa, leireillä ja retkillä. Nuorisotyöntekijä toimii yhteistyössä oppilaan, opettajien ja koulun muun henkilökunnan sekä tarvittaessa kotien kanssa. Nuorisotyöntekijä on vaitiolovelvollinen. Koulunuorisotyö on ennaltaehkäisevä työmuoto, mikä on tarkoitettu kaikille oppilaille.

Nuorisotyöntekijän työhuone koululla sijaitsee lukion tiloissa, rehtorin työhuoneen vieressä. Nuorisotyöntekijään voi ottaa yhteyttä Wilman kautta, puhelimitse 044 4883 485 tai sähköpostilla etunimi.sukunimi@sievi.fi. Nuorisotyöntekijän löytää myös sosiaalisesta mediasta, Instagram: [sievinnuorisopalvelut](#) ja Snapchat [miitin_marika](#).

2.6.5 Koulupsyykkari

Koulupsyykkari on Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen (Pohde) Lasten ja nuorten psykiatrisen yksikön sairaanhoitaja, jonka työpiste on koululla. Työn tavoitteena on auttaa oppilasta arjen toimintojen ja koulunkäynnin sujumisessa sekä erilaisissa mieltä painavissa asioissa.

Koulupsyykkarin luokse voi tulla esimerkiksi terveydenhoitajan, kuraattorin, psykologin, lääkärin tai vanhempien pyynnöstä. Oppilas voi ottaa yhteyttä häneen myös itsenäisesti. Opettajalla tai koulun muulla henkilöstöllä huolen herätessä oppilaasta, otetaan

ensisijaisesti yhteyttä oppilashuoltoryhmän jäseniin, josta oppilas tarvittaessa ohjataan koulupsyykkarille.

Koulupsyykkariin voi olla yhteydessä esimerkiksi mielialan tai psyykkisen voimien aiheuttaessa huolta kotona tai koulussa. Psyykkisiä oireita voivat olla esimerkiksi ahdistuneisuus, mielialan muutokset, univaikeudet, pelko, itsetuhoisuus, esiintymisjännitys jne.

Tapaamiset toteutuvat pääsääntöisesti aina oppilaan omalla koululla yksilökäynneillä ja tarvittaessa yhdessä vanhempien kanssa. Tapaamiset ovat luottamuksellisia. Oppilaan kanssa sovitaan yhdessä, mikäli tarvitsee yhteydenottoa huoltajaan tai muuhun verkostoon.

Koulupsyykkariin voi olla yhteydessä joko Wilman tai puhelimen 040 6355 413 kautta.

2.7 Opiskeluhoitopalvelut pandemiatilanteissa

Oppilaalla on oikeus opiskeluhoitopalveluihin, myös pandemiatilanteissa. Palveluiden helppo saatavuus, sekä tuen ja seurannan jatkuminen on varmistettava myös silloin, kun oppilas on etäopetuksessa. Yksilötyö korostuu pandemiatilanteissa ja esim. luokkiin menemistä vältetään. Opiskeluhoitopalveluiden toimijoilla on tarpeen mukaan lupa siirtyä työtehtävissä koululta toiselle.

Oppilaat voivat hakeutua palveluihin omatoimisesti. Yläkoulussa työntekijät voi tavoittaa Wilman / puhelimen kautta tai pyytämällä tapaamista muun henkilökunnan kautta. Alakoululaisille järjestetään koululle postilaatikko, johon oppilas voi omatoimisesti jättää tapaamispyynnön. Alakoululaisia ohjataan myös kertomaan opettajalle tai huoltajalle tapaamistoiveesta. Oppilaan lisäksi voidaan koululla tarvittaessa tavata myös vanhempia.

Asiantuntijaryhmien tapaamiset ovat sallittuja, mutta tällöin pyritään osallistujamäärä pitämään mahdollisimman pienenä. Suositeltavaa on, että asiantuntijaryhmä kokoontuu etänä.

Opiskeluhoitopalveluiden vastaanotolle tullaan vain oireettomana. Infektio-oireisille oppilaille ja vanhemmille tarjotaan vain etäpalveluja. Etäpalvelu käsittää puhelinkeskusteluja, videoneuvotteluja sekä Wilman / puhelimen kautta viestittelyä.

Tapaamisissa noudatetaan koulun hygieniaohjeita:

- huomioidaan riittävä etäisyys tapaamisilla
- kädet pestään tapaamisille tultaessa sekä lähtiessä, vaihtoehtoisesti käytetään käsihuuhdetta
- vastaanottoaikojen väliin jätetään riittävästi aikaa ja huolehditaan, että odotustiloihin ei synny ruuhkaa
- yhteiskäytössä olevat tavarat puhdistetaan asiakkaiden välissä sekä työtilan kaikki kosketuspinnat (ovenkahvat, käsinojat, pöydät, hanat) puhdistetaan päivittäin
- oirehtivalle oppilaalle on koululla sovittava tila, jossa hän voi odottaa kotiin pääsyä

3 Oppilashuollon muut yhteistyötahot

3.1 Sievin hyvinvointitoimen nuorisopalvelut

Sievin kunnan hyvinvointitoimen nuorisopalvelut tarjoavat toimintaa nuorisolain mukaisesti kaikille alle 29-vuotiaille. Nuorisopalveluiden tarjoamat palvelut jakautuvat käyttäjän iän mukaisesti joko avoimiin tai kohdennettuihin palveluihin.

Kouluikäisille on tarjolla mm.:

- tilailtapäivät ja -illat nuorisotalo Miitissä syyskuusta toukokuuhun
  - o alakouluikäiset ti-to klo 13-17
  - o yläkouluikäiset ti-to 15-20 ja pe 18-22
- Sievi harrastaa -hankkeen maksutonta kerhotoimintaa lukuvuoden ajan
- päiväleirejä ja yön yli leirejä koulujen loma-aikoina
- tapahtumia ja reissuja vuoden aikana
- kouluvierailuita oppituntien ja välituntitoiminnan muodossa

Lisäksi yli 15-vuotiaille nuorille on tarjolla myös Jelppiverkon työntekijöiden palvelut.

Hyvinvointitoimen nuorisopalveluiden työntekijöiden työpisteet löytyvät joko kunnantalolta tai nuorisotalo Miitiltä. Työn luonteen vuoksi olemme usein jossain muualla, joten tavoitat työntekijät parhaiten viesteillä. Ota nuorisotyön somekanavat seurantaan, jotta tiedät mitä nuorisopalveluissa tapahtuu (IG: sievinnuorisopalvelut ja FB: Sievin nuorisopalvelut).

nuorisotyöntekijä, puh. 044 4883
485 tai Wilma

nuoriso-ohjaaja, tilatyö ja Sievi
harrastaa –hanke, puh. 044 4883
480 tai Wilma

Jelppiverkon etsivä
nuorisotyöntekijä, puh. 044 4883
321

Jelppiverkon yksilö- ja
starttivalmentaja, puh. 044 4883
467

hyvinvointijohtaja, puh. 044 4883 310

3.2 Sievin seurakunta (päivitetty 2022)

- Sievin seurakunnan nuorisotyönohjaaja on tavattavissa Jussinpekan koululla keskiviikkoisin ruokavälitunnin yhteydessä.
- Seurakunnan nuorisotyönohjaaja tavattavissa Sievin lukiolla kerran kuukaudessa sovittuna ajankohtana
- Sievin seurakunta järjestää kerran kuussa nuorteniltoja syys-toukokuun aikana. Nuortenillat ovat avoimia kaikille rippikouluikäisille nuorille ja sitä vanhemmille nuorille.
- Seurakunnan nuorisotyönohjaajan ja nuorisotyön menoa ja toimintaa voi seurata Instagramissa tililtä @Sievin_srk_nuoret
- Seiskaleirit järjestetään joka syys Sievin seurakunnan leirimajalla, yhteistyössä koulun ja kunnan nuorisotyön kanssa. osoite Neitsytniementie 86.
- Sievin seurakunta järjestää joka vuosi yhteistyössä Alavieskan seurakunnan kanssa 10-synttärit kyseisenä vuonna 10 vuotta täyttävälle. Juhlat järjestetään vuorovuosittain Sievissä ja Alavieskassa. Kutsut juhlille tulevat koulujen kautta
- Kesäisin Sievin seurakunta järjestää yhdessä Sievin kunnan kanssa lasten leirejä. Yhdessä Sievin 4H:n kanssa järjestetään lasten toimintapäivät. Toimintapäivät järjestetään kesäloman ensimmäisellä viikolla ja ne on suunnattu alle kouluikäisille lapsille.
- Leirejä seurakunnan leirimajalla Louet-järven rannalla järjestetään kolme. Kaksi yhden yön leiriä 7–9-vuotiaille sekä yksi kahden yön leiri 10–13-vuotiaille. Tietoa kesän leireistä ja toimintapäivistä saa koulujen kautta jaettavasta esitteestä sekä seurakunnan nuorisotyönohjaajalta ja kunnan vapaa-aikatoiminnan ohjaajalta.

Evangelisluterilaisen kirkon juttelukanavat lapsille ja nuorille:

Twitch: Kirkon Ristiohjain-pelistriimauskanavalla osoitteessa [twitch.tv/ristiohjain](https://www.twitch.tv/ristiohjain) kirkon työntekijät pelaavat ja keskustelevat pelaamisesta. Keskustelumahdollisuus ja pelistriimaus tiistai-iltaisina, yleisimmin klo 17-19. Keskustella voi myös Ristiohjaimen Discord –kanavalla. Kutsulinkki löytyy Twitch-sivulta

Saapas: NettiSaapas menee nuorten luo sosiaalisessa mediassa ja kuuntelee, mitä nuorilla on mielen päällä. Etsivää nuorisotyötä verkossa NettiSaappaan toimintamallilla tekevät seurakunnat ja kunnat yhteistyössä. www.saapas.fi. Saapas-chat löytyy osoitteesta tukinet.net. Saappaalla on

Youtube-kanava ja Instatili @palveluoperaatiosaapas, sekä TikTok tili. Saapas on keskustelijana myös Suomi24-foorumilla, nimimerkkejä on kaksi: netti_saapas ja netti.saapas

Sekasin-chat: on valtakunnallinen keskustelualusta 10-29 -vuotiaille. Sekasin-chatissä voi keskustella mieltä askarruttavasta kysymyksistä tai aiheista nimettömänä ja luottamuksellisesti. Chatissa päivystävät järjestöjen ammattilaiset sekä koulutetut vapaaehtoiset. Sekasin-chat on auki joka päivä, ma-pe klo 9-24 sekä la-su klo 15-24.

Nettitupu on kaikille kouluikäisille tarkoitettu auttamispalvelu verkossa. Voit keskustella mieltäsi painavista asioista Nettitupun työntekijöiden kanssa.

Sievin seurakunnan nuorisotyönohjaaja vastaa mielellään myös rippikouluun ja isoskoulutukseen liittyviin kysymyksiin. Seurakunnan nuorisotyönohjaajan tavoittaa puhelinnumerosta 050 303 4561

3.3 Sievin 4H-yhdistyksen lapsi- ja nuorisotyö (päivitetty 2022)

4H-yhdistys tarjoaa edullisia matalan kynnyksen harrastamismahdollisuuksia osana lapsen ja nuoren päivää. 4H-nuorisotyö on ennaltaehkäisevää nuorisotyötä.

4H-kerhot yli 6v. lapsille ja nuorille ovat ohjattua pienryhmätöimintää. Kerhoissa lapset oppivat monipuolisesti kestävään elämäntapaan liittyviä arjen taitoja, yritteliään ihmisen perusvalmiuksia tekemällä oppien sekä ryhmässä toimimista.

Kerhot kokoontuvat säännöllisesti viikon välein (ei koulujen loma-aikoina) sivukylien kouluilla, kyläyhdistysten tiloissa, nuorisotalo Miitin kerhotilassa sekä liikuntasaleissa Kiiskilässä, Korhosessa ja Monitoimihallilla. Ohjaajina toimivat koulutetut yli 15-vuotiaat paikkakunnan nuoret. Kerhotoiminta kattaa lähes koko kunnan alueen ja kerhoryhmiä vuosittain noin 20/kausi.

Lisäksi on aikuisten ohjaamia 6-10 krt kokoontuvia teemakerhoja, joiden aiheena: eläimet, erätaidot, metsä ja kokkailu.

Päiväleirit yli 8v. lapsille ja nuorille ohjatut kalastus-, heppa- ja kotieläinleirit päiväleireinä koululaisten lomien aikoina.

Työelämätaitoja ja yrittäjämäisiä valmiuksia 4H:n koulutuksista yli 13v. nuorille:

Osaava kerhonohjaaja, työelämän pelisäännöt (Ajokortti työelämään ja Työt alkavat), alueellisesti 4H-yrittäjänä toimiminen / 4H-yritys (Vuosittain työllistämme yli 40 paikkakunnan nuorta). Työpalvelussa (siivous- ja pihanhoitotyöt) noin 10 nuorta. Kerho- ja leiritoiminnassa 30 nuorta. Lannoite- ja siemensäkkien keräyspisteessä yksi nuori ja marjanostoon 1-2 nuorta. Yrittäjyydestä kiinnostuneita nuoria kannustetaan oman 4H-yrityksen perustamiseen ja yrityskurssi järjestetään verkkokurssina.

Metsä- ja luontokasvatus:

Lasten ja nuorten metsä- ja luontotietouden lisäämistä sekä kiinnostusta metsään liittyvistä harrastusmahdollisuuksia järjestämällä Metsätiimin (verkostoitumisryhmän) ja tukioppilaiden kanssa metsäpäivät 7. lk oppilaille. Eräkerhotoimintaa 3-6 lk (Jyringin ja Korhosen koulujen oppilaille) yhteistyössä Jyringin ja Asemanseudun metsästisyhdistysten ja Korhosen kalastuskunnan kanssa. Kalastusleiri yhteistyössä yli 9 v. nuorille yhteistyössä Sievin kalastuskunnan kanssa.

Jäteneuvontaa.

Koululuokat voivat tilata 4H-yhdistykseltä jäteneuvontaa (jätteiden lajittelu, jätteiden käsittely, jätehuoltomääräykset)

Sievin 4 H-yhdistys ry
Haikolantie 16, 2.krs
85410 SIEVI
Puh. 050-559 3454 /toiminnanjohtaja Teija Kallio
sievi@4h.fi

3.4 Suun terveydenhuolto

Kouluterveydenhuolto, mukaan lukien suun terveydenhuolto, on osa koulun monialaista oppilashuoltoa. Päävastuu suun terveydenhuollosta ja sen hoitamisesta kuuluu kuitenkin lapsen huoltajille.

Hammashoitola kutsuu oppilaat tarkastuksiin ja muihin hoitokäynteihin Wilma-viestillä, joka lähetetään kotiin ja tämän lisäksi tiedoksi koululle. Oppilaat kutsutaan hammastarkastuksiin vuosiluokilla 1., 5., ja 8. Tämän lisäksi riskipotilaat tarkastetaan välivuosina tarpeen mukaan.

Koulukyyditykset hammashoitolaan hoituvat seuraavasti:

- Leppälän koulun 1.-2. luokat kyyditetään hammashoitolaan taksilla ja luokat 3-6 linja-autolla.
- Muilta sivukyliltä kaikki oppilaat kuljetetaan taksilla.
- Lauri Haikolan koulun 1.-2. luokan oppilaat kyyditetään taksilla ja 3.-6. luokan oppilaat kulkevat matkan omin avuin.
- Esioppilaiden hammashoitolassa käynneistä vastaavat vanhemmat.

Kyyditysten tilaamisesta ja järjestämisestä vastaa hammashoitola ja järjestelyt koskevat sekä hammastarkastuksia että muita hoitoja.

Suuhygienisti pitää kouluilla oppitunnin hampaiden hoitoon liittyen luokilla 1,3,5,7,8, 9 ja esikoululaisille lukuvuosittain.

Kiireellisissä särky- tai tapaturmatapauksissa otetaan yhteyttä hammashoitolan ajanvaraukseen maanantaista perjantaihin klo 7.45-16.00 numeroon 08 419 5380. Virka-ajan ulkopuolisen (klo 16.00-21.00) päivystyksen hoitaa Keski-Pohjanmaan keskussairaala. Soita tällöin päivystysapuun 116 117.

Sievin hammashoitola, [Haikolantie 16, 85410 Sievi](#)

s-posti: sievi.hammashoitola@pohde.fi

3.5 Puheterapia

Puheterapia on puheen, kielen ja kommunikaation sekä nielemisen ja äänen tutkimista, kuntoutusta ja ohjausta. Puheterapia on pääasiassa yksilöterapiaa. Terapiajakson pituus vaihtelee yksiköllisesti ja yksi käynti on kestoaltaan 30 - 45 minuuttia.

Puheterapeuttisen tutkimuksen tavoitteena on selvittää lapsen kielellinen kehitystaso. Puheterapialla kehitetään puheen ja kielen käytön perusvalmiuksia. Tavoitteena voi olla esim. kuullun, nähdyn, liiketunnon hahmottamisen tai puhe-elinten toiminnan parantaminen. Usein myös laajennetaan lapsen sana- ja käsitevarastoa sekä harjoitellaan päättelytaitoja ja keskittymistä.

Yleisimmät puheterapiaan tulosityt ovat äännevirheet ja viivästynyt puheen ja kielen kehitys. Yksittäisten äännevirheiden (esim. R, S, L) korjaaminen aloitetaan noin 5-6 -vuotiaana. Puheen ja kielen kehitys voi viivästyä useasta eri syistä. Silloin puheterapia voi alkaa jo 2-3 -vuotiaana. Lapsi voi takerrella ja toistaa sanoja, mikä voi olla luonnollinen vaihe puheen oppimisessa. Lapsen pitkään jatkunutta änkytystä voidaan hoitaa puheterapialla ja vanhempien ohjauksella.

Lapsen luki-opetus kuuluu koulun erityisopetuksen piiriin. Vaikeavammaisten lasten (esim. kuulovamma, CP-vamma, kehitysvamma, autismi) puheterapia toteutuu Kela:n kustantamana yksityisillä puheterapeuteilla. Kela:n kustantama terapia edellyttää korotettua hoitotukea.

Puheterapiaan hakeudutaan lääkärin tai terveydenhoitajan läheteellä.

3.6 Toimintaterapia

Toimintaterapia on sopiva kuntoutusmuoto silloin, kun vamma, sairaus tai kehitysviivästyminen heikentää toimintakykyä. Kuntoutuksen tavoitteena on tukea ja lisätä itsenäisyyttä arjen toiminnoissa.

Työmuodot:

- päivittäisten toimintojen arviointi ja ohjaus
- käden toimintojen arviot
- jatkotutkimusten tarpeen arviot
- ohjauskäynnit asiakkaan kotona, koulussa, päiväkodissa jne.
- apuvälineiden tarpeen arviointi, hankinta ja käytön ohjaus

- asunnonmuutostöiden tarpeen arviointi ja suunnittelu
- yksilöllisten käden ortoosien sekä tukikaulusten valmistus
- eri ammattiryhmien konsultointi ja ohjaus
- toimintaterapia toteutetaan yksilö- tai ryhmäterapiana

3.7 Fysioterapia

Fysioterapia perustuu terveyden, liikkumisen ja toimintakyvyn edellytysten tuntemiseen ja parhaaseen saatavilla olevaan tietoon. Fysioterapia on osa terveydenhuoltoa, se on terveyttä ja toimintakykyä edistävää hoitoa, ohjausta ja neuvontaa, terapeuttista harjoittelua ja apuvälinepalveluita.

Käynnit toteutetaan yksilö- ja/tai ryhmäkäynteinä Nivalan tai Ylivieskan terveyskeskuksessa.

Fysioterapiaan pääsee terveyskeskuksen- tai erikoissairaanhoidon lääkärin tai muun terveydenhuollon ammattilaisen lähettämänä. Hoitava fysioterapeutti ilmoittaa ajan asiakkaalle.

3.8 Sosiaalihuoltolain mukaiset lapsiperheiden palvelut Sievissä

3.8.1 Lapsiperheiden kotipalvelu

Pohde järjestää lapsiperheiden kotipalvelua pääsääntöisesti palvelusetelillä. Lapsiperheiden kotipalvelu on tarkoitettu tilanteissa, kun perhe tarvitsee apua akuutissa, ennalta odottamattomassa tilanteessa, johon perhe ei ole voinut varautua.

Saadakseen palvelusetelin asiakkaan tulee ottaa yhteyttä perheohjaajaan (p. 044-4195 721, puhelintunnit ti-to klo 9-11), joka arvioi palvelutarpeen ja päättää palvelusetelin myöntämisestä. Yhteydenotto voi tapahtua joko puhelimitse tai henkilökohtaisella asioimiskäynnillä. Asiakas voi myös täyttää palvelusetelihakemuksen. Jos asiakas on oikeutettu saamaan palvelusetelin, hän valitsee itse palveluntuottajan rekisteristä. Palvelut haetaan: **www. aputori.fi** ja sovitaan palvelusta tuottajan kanssa.

3.8.2 Sosiaalihuoltolain mukainen perhetyö (perheohjaustiimi Sohvi)

Sosiaalihuoltolain mukainen perhetyö on lapsiperheille suunnattua matalankynnyksen palvelua, joka ei vaadi asiakkuutta lastensuojelussa. Tavoitteena on toimivan ja mielekkään arjen löytäminen yhteistyössä perheen kanssa. Perhetyöhön kuuluu lyhytkestoinen ohjaus ja neuvonta sekä suunnitelmallinen ja pitkäkestoinen perheen tukeminen. Perhetyötä tehdään aina perheen kotona vanhemman / vanhempien läsnä ollessa. Palvelu on perheelle vapaaehtoista, luottamuksellista ja maksutonta. Kotikäynneillä mietitään yhteiset tavoitteet ja lähdetään yhdessä työskentelemään niitä kohti.

Milloin sosiaalihuoltolain mukainen perhetyö voi olla tarpeen:

- Kun tarvitsee tukea raskausaikana
- lapsen kasvatukseen liittyvissä kysymyksissä (itkuinen vauva, imetysongelmat, uniongelmat, rajojen asettamisessa, yhteiset pelisäännöt, koulunkäynti, päivärytmin ongelmat)
- elämäntilanne on haastava (vanhemman uupumus/masennus, parisuhteen ongelmat, taloudelliset haasteet, kriisitilanteet)
- kun vanhemmuus tai perheenjäsenten väliset vuorovaikutussuhteet kaipaavat vahvistusta
- kun perheessä on päihteiden väärinkäyttöä tai muuta riippuvuutta

Asiakkaaksi hakeudutaan joko ottamalla itse yhteyttä oman kunnan perheohjaajaan tai ottamalla huolet puheeksi neuvolassa tai muussa palvelussa, josta yhteydenottopyyntö voidaan ohjata perheohjaajalle. Perhe voidaan myös ohjata asiakkaaksi muista perhepalveluista.

3.8.3 Perheneuvola

Perheneuvolan työskentely painottuu lasten, nuorten ja heidän perheidensä auttamiseen erilaisissa elämäntilanteissa ja niihin liittyvissä ongelmissa. Pääsääntöisesti asiakkaina ovat alle 13-vuotiaat. Yli 13-vuotiaiden osalta perheneuvolaan voi hakeutua mm. lievempien tunne-elämän ongelmien sekä perheen vuorovaikutusongelmien vuoksi. Selkeästi oppimiseen tai muutoin kouluun liittyvät ongelmat eivät kuulu perheneuvolaan.

Perheneuvolaan voi laittaa lähetteen, mutta se ei ole pakollinen. Perheen / nuoren tulee myös itse olla yhteydessä perheneuvolaan. Ajanvaraus ti 9-11, ke 14-16 ja to klo 14-16 joko neuvonnan kautta p. 044 4196 513 tai ottamalla yhteyttä perheneuvolan työntekijöihin suoraan. Nettisivulla on saatavilla myös verkkoasioinnin turvaposti, jota kautta voit asioida tietoturvallisesti perheneuvolan kanssa.

3.9 Lastensuojelun palvelut Sievissä

Lastensuojelulain 25 § velvoittaa ilmoittamaan lastensuojelullisesta huolesta sosiaaliviranomaiselle lastensuojeluilmoituksella viivytyksettä ja omalla nimellä silloin, kun ilmoittajataho on viranomaisen edustaja. Lisäksi sosiaalihuoltolaki mahdollistaa sen, että yhteistyössä huoltajien kanssa voidaan tehdä sosiaaliviranomaiselle pyyntö palvelutarpeen arvioimiseksi. Palvelutarpeen arviointiin voidaan sisällyttää tarpeen mukaan myös arvio lapsen lastensuojelun tarpeesta. Alueellamme toimii alle 18-vuotiaiden Palvelutarpeen arviointitiimi (Arvi), jota voi konsultoida huolesta liittyen lapsen/hänen perheensä tilanteeseen. Tiimi käsittelee myös keskitetysti uusia asiakkaita koskevat lastensuojeluilmoitukset sekä tekee niihin liittyen palvelutarpeenarvioinnit.

Jos tarvitset konsultaatiota lastensuojelullisesta huolesta tai mietit lastensuojeluilmoituksen tekemistä tai päädyt tekemään yhdessä perheen kanssa pyynnön palvelutarpeen arvioimiseksi voit ottaa yhteyttä puhelimitse 044 4196 513 tiistaisin 9-11, keskiviikkoisin 14-16, torstaisin 14-16. Lisätietoa löydät linkin takaa <https://pohde.fi/palvelut/lastensuojelu>

3.9.1 Lastensuojelun tehostettu perhetyö

Lastensuojelun tehostettu perhetyö on lastensuojeluasiakkaana oleville lapsiperheille järjestettävää suunnitelmallista, intensiivistä, pitkäjänteistä ja tavoitteellista lastensuojelulain mukaista avohuollon tukitoimintaa. Perhetyö on määräaikaista ja sen tarkoituksena on turvata lapsen etu ja hyvinvointi. Perhetyöllä tuetaan myös vanhemmuutta eri elämäntilanteissa. Perhetyön tarkoituksena on auttaa perhettä jaksamaan erilaisissa muutos- ja kriisitilanteissa. Perhetyön avulla pyritään myös ottamaan perheen omat voimavarat käyttöön arjessa selviytymisen ja hyvinvoinnin turvaamiseksi. Pää tavoitteena on, että perhe kykenisi selviytymään jatkossa itsenäisesti. Aloitteen lastensuojelun perhetyön käynnistämiseksi tekee lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä.

3.10 Vammaispalvelut

Vammaisten palveluihin kuuluvat vammaispalvelulain (1987/380) ja kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) mukaiset palvelut, etuudet ja tuet.

Vammaisten palvelut pyrkivät ehkäisemään ja poistamaan vammaisuuden aiheuttamia haittoja ja esteitä tarjoamalla alueella asuville vammaisille henkilöille heidän tarvitsemiaan palveluita. Pohde järjestää palvelut tuottamalla ne itse tai ostamalla palvelut muilta yksityisiltä tai julkisilta palveluntuottajilta.

Vammaispalvelulain mukaisia palveluita järjestetään henkilöille, joilla on vamman tai sairauden johdosta pitkäaikaisesti erityisiä vaikeuksia suoriutua tavanomaisista elämän toiminnoista. Palvelut edellyttävät, ettei henkilölle ole tarjolla riittäviä ja sopivia palveluja tai etuuksia muun lain nojalla. Palvelut ovat pääsääntöisesti hakijalle maksuttomia lukuun ottamatta kuljetuspalveluita.

Kehitysvammaisten erityishuoltolain mukaisia palveluja järjestetään henkilöille, joiden kehitys tai henkinen toiminta on estynyt tai häiriintynyt synnynnäisen tai kehitysiässä saadun sairauden, vamman tai vian vuoksi ja joka ei muun lain nojalla voi saada tarvitsemiaan palveluita. Osa palveluista on maksuttomia ja osasta peritään asiakasmaksuja.

Kehitysvammahuollon palveluna Pohde järjestää Sievissä koululaisten aamu- ja iltapäivähoitoa, työ- ja päivätoimintaa Pajapihlajassa sekä kehitysvammaisten asumispalveluja Kuuselassa ja Haapalassa. Kehitysvammahuollon palveluihin hakeutuminen tapahtuu yhteydenotolla palveluohjaukseen.

Kehitysvammahuollon palveluohjauksesta Sievissä vastaa

- alle 12-vuotiaat, kehitysvammaisten lasten omaishoidontuki, koululaisten aamu- ja iltapäivähoito: palveluohjaaja, p. 044-4195 736
- yli 12-vuotiaat kotona asuvat: palveluohjaaja p. 040-6355 262
- työ- ja päivätoiminta: palveluesimies p. 044-4195 735
- asumispalvelut: palveluesimies p.044-4195 747

Vammaispalvelulain mukaiset vaikeavammaisten palvelut Sievissä

- sosiaaliohjaaja p. 044-4196 890
- sosiaalityöntekijä p. 044-4195 731 (uudet kuljetuspalveluasiakkaat)

3.11 Perheasiain neuvottelukeskus

Perheasiain neuvottelukeskus on Kalajoen rovastikunnan palvelu ja se tarjoaa keskusteluapua erilaisissa parisuhteen kysymyksissä. Keskusteluissa selvitetään puolisoiden yhteisiä kysymyksiä perheneuvojan kanssa ja etsitään uusia tapoja ratkaista parisuhteen pulmia. Palvelut ovat luottamuksellisia ja asiakkaille maksuttomia. Ajanvaraus puhelimitse ma-to klo 12-13 puh. 08 425 990

Yhteystiedot:

Perheasiain neuvottelukeskus Toimitalo Pietari Terveystie 11, ovi E 84100 Ylivieska	Palveleva Puhelin 040 022 1180 joka ilta klo 18-24
--	--

3.12 Kriisiryhmä

Kriisiryhmän tehtävänä on antaa apua äkillisissä, vakavissa onnettomuustilanteissa. Kriisiryhmä on moniammatillinen ryhmä, johon kuuluu työntekijöitä terveyskeskuksen eri yksiköistä ja seurakunnasta. Kriisiryhmän yhteyshenkilö on Kirsi Nurkkala (puh. virka-aikana 08-4196 100).

3.13 Peruspalvelukuntayhtymä Kallion Lanu-yksikkö

Lanu eli lasten ja nuorten psykiatrinen yksikkö vastaa Sievin 6-18-vuotiaiden lasten ja nuorten psykiatrisesta avohoidosta. Yksikkö (pääasiassa koulupsykykkarit) on tarvittaessa tukemassa myös varhaiskasvatusta lapsen psyykkisten ongelmien arvioinneissa (konsultaatio mahdollisuus).

Lanu pitää sisällään perustasonpalveluna koulupsyykkarit sekä erityistasonpalveluna Nuppu-tason palvelut.

Koulupsyykkareille yhteydenotto voi tapahtua puhelimitse 040-6355 455, Wilma-viestillä tai vaikka tulemalla suoraan paikanpäälle. Varsinaista lähetettä ei siis tarvitse. Yhteydenoton syy voi olla ahdistus, paniikki, pelot, käytöshäiriöt, sosiaalisten tilanteiden pelot, kuoleman toiveet, itsetuhoisuus, esiintymisjännitys, uniongelmia, syömiseen liittyvät ongelmat, viiltely sekä koulumotivaatioon liittyvät ongelmat. Koululaisten psykiatristen ongelmien alkuarviointi tapahtuu psyykkareiden kautta ja he ohjaavat tarvittaessa lapsen/nuoren Nuppuun.

Nuppu on erityistason palvelua, johon tarvitaan lähete. Nupun tavoitteena on varmistaa, että vaikeammin oireilevat lapset ja nuoret saavat asianmukaisen psykiatrisen hoidon omalla paikkakunnalla. Hoitoon hakeutumisen syitä voivat olla vakava ahdistuneisuus, voimakkaat jännitysoireet, vakavat mielialahäiriöt, syömishäiriöt, itsetuhoisuus, psykoosioireet, neuropsykiatriset häiriöt tai traumaoireet.

Käynnit sisältävät kahdenkeskisiä terapiakeskusteluja nuoren kanssa sekä tapaamisia vanhempien ja laajemman verkoston kanssa. Hoidossa huomioidaan lapsuus ja nuoruusiän kehitykseen liittyvät kasvun ristiriidat ja iänmukaiset kriisit. Lasten vastaanotto tapahtuu Ylivieskassa ja nuorten vastaanotto Sievissä.

Smarthouse
Vierimaantie 5, 2.krs, Ylivieska
Avoinna ma-pe 8-15
puh. 08 4195 320 /toimisto

Sievin terapiakeskus
Annintie 4, Sievi
ti 8-16
puh. 08 4195 320 /toimisto

3.14 Sairaala yhteistyötahona

Sievistä katsottuna lähin suuri sairaala sijaitsee Kokkolassa. Lapsia ja nuoria autetaan avohoidossa Lasten ja nuorten poliklinikalla sekä päiväsairaalassa, Lastenpsykiatrian poliklinikalla, Lasten ja nuorten terapiapoliklinikalla sekä Syömishäiriötiimi Versossa. Lapsille ja nuorille tarkoitettuja osastopaikkoja on lasten- ja nuorisopsykiatrian osastoilla sekä Lasten ja nuorten osastolla. Alueen nuorisopsykiatrisesta avohoidosta vastaa Ylivieskassa sijaitseva Nuppu.

Sairaalan palvelujen piiriin tullaan pääsääntöisesti lääkärin läheteellä. Lähetteiden syinä voivat olla epäily neurologisesta sairaudesta, epilepsia, päänsärky, kohtaukselliset oireet, epäily kehitysvammaisuudesta, vaikeudet itsenäistymisessä tai vuorovaikutussuhteissa, pelot, ahdistuneisuus, masennus ja levottomuus. Hoitoa toteuttava yksikkö voi tarvittaessa vaihtua. Esimerkiksi lastenpsykiatrian osastolla tapahtuvaa lapsen psykiatrista arviota suositellaan silloin, kun avohoidon tutkimukset eivät ole riittäviä tai kun lapsen tutkiminen polikliinisesti ei onnistu lapsen vaikean levottomuuden tai sulkeutuneisuuden vuoksi.

Ennen erikoissairaanhoidon tehtävää lähetettä edellytetään, että perusselvittelyt oppilaan tilanteesta tehdään perusterveydenhuollossa eli kouluterveydenhuollossa, neuvolassa ja perheneuvolassa. Kunnassa koottu tieto kootaan läheteen liitteeksi, jolloin tieto on hyödynnettävissä erikoissairaanhoidon tehdessä omaa arviotaan hoidon tarpeesta. Kun oppilaan ajatellaan tarvitsevan lähetettä, tulisi kouluterveydenhuollon edustaja (terveydenhoitaja tai lääkäri) kutsua myös siihen palaveriin, jossa asiasta huoltajan keskustellaan.

3.14.1 Sairaalakoulu

Sairaalaopetus on perusopetuslakiin perustuvaa toimintaa, jonka mukaisesti erikoissairaanhoidossa olevalle oppilaalle on aina järjestettävä opetusta siinä määrin kuin se hänen terveytensä ja muut olosuhteet huomioon ottaen on mahdollista. Kokkolassa sairaalaopetus järjestetään Mariankadun koulussa.

Mariankadun koulussa on tällä hetkellä neljä perusopetusryhmää, joissa jokaisessa on opettajan lisäksi ryhmäkohtainen avustaja. Kaikki ryhmät ovat yhdysluokkia ja ryhmien kokoonpanot muuttuvat useasti vuoden aikana. Oppilaita ei ryhmitellä pelkästään

vuosiluokan perusteella vaan oppimistaitojen ja - edellytystensä mukaan. Jokaisessa opetusryhmässä voi olla sekä osasto-oppilaita että avo-oppilaita.

Mariankadun koulu
Mariankatu 16 L 2
67200 KOKKOLA
1.-6. lk puh 040 8068 256
7.-9. lk puh. 040 8068 205, 044 7809 250

3.15 Tervaväylän koulu / Oulu / VALTERI

Valteri tarjoaa oppilaille, heidän perheilleen ja lähityöntekijöilleen tukea oppimiseen ja koulunkäyntiin. Palveluistamme hyötyvät yleisen, tehostetun ja erityisen tuen piirissä olevat lapset ja nuoret. Tavoitteenamme on, että mahdollisimman moni oppilas voi käydä koulua omassa kotikunnassaan ja lähikoulussaan.

Ennakoi •Konsultointi, kehittämiskumppani, tutkimusyhteistyö

Kehity •Koulutus, työnohjaus, oppimateriaalit

Vahvista •Ohjauskäynnit, tukijaksot*, arviointi, kuntoutus, neuropsykiatrinen valmennus, yksilölliset oppimateriaalit, koulupaikka**, tuettu asuminen, leirit

**Valteri-koulun koulupaikka on tarkoitettu erityisen tuen piirissä oleville oppilaille, joiden koulunkäyntiä ei jossakin koulupolun vaiheessa voida toteuttaa tarkoituksenmukaisella tavalla omassa kotikunnassa.

Valterin toimipisteiden yhteydessä toimivat myös asumispalveluyksiköt, jotka on tarkoitettu ensisijaisesti kouluviikkojen ajan pitkämatkalaisille koulun oppilaille maanantaiaamusta perjantai-iltapäivään.* Tukijaksolla oleville oppilaille sekä lyhytmatkalaisille Valteri-koulun oppilaille ja muiden koulujen oppilaille ja opiskelijoille asumispalvelut ovat maksullisia.

Oppimis- ja ohjauskeskus Valterin asumispalveluissa painotetaan opetussuunnitelman kolmen kulmakiven merkitystä – toimintakulttuuri, oppimisympäristö ja toimintakyky. Asumispalveluiden kodinomaisuus ja opetussuunnitelman kulmakivet tukevat oppilaan arjen eheyttä.

Valteri-koulun oppilaaksi tullaan aina tukijakson kautta. Jakson aikana arvioimme monialaisesti oppilaan tuen tarvetta, oppimisvalmiuksia sekä oppimiseen, kuntoutumiseen ja koulunkäyntiin liittyviä erityistarpeita. Ellei tukijakson aikana löydetä riittäviä tukitoimia oppimisen järjestämiseksi kotikunnassa, voidaan oppilas ottaa määräaikaisesti Valteri-koulun oppilaaksi.

Kunta hakee oppilaspaikkaa Valteri-koulusta yhteistyössä huoltajien kanssa. Hakemus voi olla vapaamuotoinen ja siihen tulee liittää päätös erityisestä tuesta sekä mahdollisesta pidennetystä oppivelvollisuudesta. Oppilaaksi ottaminen edellyttää kunnan kanssa tehtävää erillistä sopimusta avustus- ja kuljetuspalveluiden hankkimisesta.

Tervaväylä, Oulu
Puh. 0295 294 000 (vaihde)
PL 106, 90049 VALTERI

Lohipadon yksikkö, Myllytullinkatu 7,
Oulu ja
Merikartanon yksikkö, Lossikuja 6

3.16 Jokilaaksojen pelastuslaitos

Sievin paloaseman henkilökunta pitää lukuvuosittain turvallisuuskoulutusta esikoululaisille ja neljäsluokkalaisille yhden oppitunnin verran. Koulujen on myös mahdollista vieraila Sievin paloasemalla. Vierailut sovitaan tapauskohtaisesti palolaitoksen henkilökunnan kanssa.

NouHätä!-kampanja on yläluokkien valtakunnallinen pelastustaitokampanja, jonka järjestämisessä pelastuslaitos on aktiivisesti mukana. Kilpailu järjestetään lukuvuosittain.

Palolaitoksen henkilökunta voi osallistua kouluissa järjestettäviin poistumisharjoituksiin, koulun niin halutessa. Tästä on sovittava erikseen palolaitoksen henkilökunnan kanssa.

Sievin paloasema
Pelastajantie 1
85410 SIEVI
Puh. 08 429 6260

3.17 Jokilaaksojen poliisi

Osallistumme koulujen toimintaan pitämällä oppitunteja lähinnä peruskouluissa. Oppitunnit voivat koskea liikenneasioita tai ne voivat olla ns. laillisuuskasvatusta jolloin käsittelemme yhteiskunnan eri sääntöjä ja niiden vaikutusta kansalaisten elämään. Opetustyöhön erikseen valitut poliisit voivat käsitellä myös muita aiheita riippuen koulun toivomuksista ja aiheiden ajankohtaisuudesta. Tarvittaessa poliisi voi olla mukana myös oppilashuoltotyössä, kiusaamisasioiden käsittelyssä sekä netissä ja muualla tapahtuneiden rikos-, riita- tai häirintäasioiden käsittelyssä. Koulupoliisit vierailevat kouluilla koulujen pyyntöjen mukaan.

Alueen koulupoliisi: Sinikka Seppälä p. 050 399 8119

Ylivieskan alueen poliisipäivystys: 0295 416 409

Tilanteesta riippuen myös muita poliiseja voi osallistua yhteistoimintaan koulujen kanssa. Em. vastuuhenkilöön saat parhaiten yhteyden sähköpostitse etunimi.sukunimi@poliisi.fi

4 Liitteet

Liite 1. Poissaoloihin puuttuminen

Liite 2. Pandemian tasomalli

Liite 3. Koulukiusaamisen selvittelyn ohjeistus (KaMu)

Liite 4. Oppilaan / huoltajien suostumus monialaisen asiantuntijaryhmän kokoontumiseen

Liite 5. Tuen järjestämisen vaiheet –kaavio

Liite 6. Opiskeluhuollollinen polku, perusopetus

Liite 7. Oppilashuollon vuosikello

Liite 1.

Poissaoloihin (luvaton poissaolo, sairauspoissaolo ja muu huolestuttava poissaolo) puuttuminen perusopetuksessa

Kirjaa yhteydenottosi Wilman tuntimerkintöihin koodilla "Huoliyhteydenotto"

Poissaoloista:

Lapsen tai nuoren huonovointisuuden yksi selkeimpiä oireita on runsaat poissaolot koulusta!

Runsaat poissaolot lisäävät entisestään oppilaan vaikeuksia. Niissä piilee myös selvä syrjäytymisen vaara. Oppimisen kannalta säännöllinen läsnäolo on tärkeää. Runsaat poissaolot saattavat lisätä tukiopetuksen tarvetta ja toisaalta taas huonontavat sen tehoa. Poissaoleva oppilas jää paitsi myös kaikesta muusta koulun toiminnasta, jolloin hänen sosiaaliset suhteensa kärsivät. Jatko-opintokelpoisuus edellyttää läsnäoloa koulussa, ja pärjätäkseen yhteiskunnassa, on osattava noudattaa säännöllistä elämänrytmiä.

Oppivelvollisuuden suorittamiseen kuuluu oppilaan läsnä oleminen koulussa. Koulun tehtävä on seurata oppilaiden poissaoloja (perusopetuslaki 26§) ja olla yhteydessä luvattomista poissaoloista oppilaan huoltajiin. Myös puutteelliset poissaoloselvitykset tai niiden kokonaan puuttuminen tai oppilaan vilpillinen käytös poissaolojen suhteen ovat huolestuttavia piirteitä oppilaan hyvinvoinnissa.

Poissaoloihin puuttuminen on tärkeää esim. seuraavissa tilanteissa

- oppilaalla on selvittämättömiä ja luvattomia poissaoloja
- oppilaalla on toistuvia poissaoloja tietyiltä päiviltä tai tunneilta
- oppilaalla on runsaasti myöhästelyjä
- oppilaalla on selvitettyjä poissaoloja, mutta ne ovat jatkuvia ja niiden määrä ylittää alakoulussa taulukossa mainitut rajat
- oppilaan poissaolojen syynä on sairaus, joka ei ole selkeä ja poissaolo jatkuu pitkään ilman lääkärin tai hoitavan tahon lausuntoja
- jos oppilaan suoriutumisen taso laskee merkittävästi

Liite 2

Sievin kunnan opetuksen toteuttamissuunnitelma pandemia-aikana

TASO 1 (Tilanne vakaa)

Kouluarjessa pyritään mahdollisimman normaaliin arkeen. **Käsihygieniaan ja turvaväleihin kiinnitetään tehostetusti huomiota.** Siirtymisissä pestään kädet huolellisesti.

Luokassa istutaan mahdollisimman väljästi. Oppilaat saavat käyttää omia koulutarvikkeita, kuten saksia, liimoja, kyniä jne. Ulko-opetusta suositellaan mahdollisimman paljon.

Käsityötunnille mennessä ja sieltä lähtiessä pestään huolellisesti kädet. Käsityövälineiden puhtaudesta pidetään säännöllisesti huolta. Sama ohjeistus koskee myös kuvataiteen- ja musiikin tunteja. Liikuntatunnilla pyritään minimoida kontaktit. Välineitä käytetään hanskat kädessä tai käsien pesun kautta puhtain käsin.

Isoimpien oppilaiden (4. lk ->) olisi hyvä säilyttää kirjat kotona.

Liikunta

Koulun liikuntatunneilla huomioidaan etäisyydet ja hygienia. Saliliikunta toisten koulujen saleissa/monitoimihallilla sallittu.

Välineurheilussa suositellaan käsineiden käyttöä.

Uintiopetusta ei järjestetä.

Välitunnit ja siirtymiset

Välituntisin ollaan väljästi.

Välitunti- ja liikuntavälineiden käsittelyssä suositellaan hanskojen käyttöä.

Käytävällä kohtaamiset toisen luokan kanssa pyritään välttämään.

Ruokailu

Ennen ruokailua pestään ja desinfioidaan kädet.

Jokainen oppilas ottaa itse oman ruoka-annoksensa oman opettajan valvonnassa.

Ruokalan työntekijä huolehtii ottimien vaihdosta.

Ruokailusta poistutaan heti, kun ruoka on syöty.

Koulut järjestävät ruokailun parhaaksi katsomallaan tavalla.

Mahdollisuuksien mukaan otetaan huomioon väljyydet.

Tapahtumat

Syksyn aikana koulun omia ja koulujen välisiä tapahtumia ei järjestetä. Tilanne katsotaan uudestaan vuodenvaihteessa.

Kodin ja koulun yhteistyö

Yhteydenpito hoidetaan Wilma-viesteillä tai puhelimitse.

Vanhempien tapaamisissa (esim. vanhempainvartit) hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan etäyhteyksiä. Otamme tapaamisten suunnittelussa huomioon perheiden mahdollisuudet käyttää etäyhteyksiä. Lähitapaamisissa noudatetaan hygieniaohjeita.

Huoltajien käynti koulun sisätiloissa pidetään mahdollisimman vähäisenä. Iltapäivätoiminnasta lasta hakiessa huoltaja soittaa ohjaajalle ja odottaa lasta ulkona.

Koulussa on suositeltavaa luoda selkeä aikataulu, jolloin luokan- ja aineenopettajat ovat tavoitettavissa puhelimitse tai muiden viestintävälineiden avulla. Näistä ajankohdista tiedotetaan oppilaille ja huoltajille.

Vanhempainiltoja voidaan järjestää luokkakohtaisesti huomioiden väljyys ja hygienia. Kyläkouluilla vanhempainilta voidaan järjestää koko koulun vanhemmille ulkotapahtumana väljyys huomioiden. Kahvitarjoilua ei järjestetä.

Koulukyydit

Koulukyydeissä otetaan huomioon hygienia ja väljyys mahdollisuuksien mukaan.

Sairastuessa

Toimitaan Kallion ohjeiden mukaisesti. Kallion pandemiavastaanotto, **p. 08 419 5140**.

Jos lapsella on flunssan oireita, ottaa huoltaja yhteyttä oman koulun terveydenhoitajaan, jolta lapsi saa tarvittaessa lähetteen koronatestiin. Jos testiin ei ole tarvetta mennä, toipuu lapsi rauhassa kotona, ja tulee kouluun oireettomana.

Testiä odotellessa lapsi opiskelee kotona itsenäisesti opettajan ohjeiden mukaisesti.

Koulun henkilökunnan jäsenellä ollessa flunssan oireita ottaa hän yhteyden työterveydenhoitoon, ja toimii annettujen ohjeiden mukaisesti.

Koronatestin ollessa negatiivinen saa lapsi/koulun henkilökunnan jäsen tulla takaisin kouluun, jos oireet on selkeästi helpottumassa.

Testin ollessa *positiivinen* toimitaan vastaavan lääkärin (Arto Nieminen) ohjeiden mukaan. Allerginen nuha pysyessään lievänä lääkityksen avulla voi kouluun/töihin tulla.

Lapsen sairastuessa koulupäivän aikana siirretään hänet erilliseen tilaan aikuisen valvonnassa odottamaan, kunnes huoltaja tulee hakemaan. Valvova aikuinen pitää huolen turvaväleistä. Valvovalle aikuiselle suositellaan maskin käyttöä.

Karanteeni (viranomaisen määräyksestä ja/tai testiä odotellessa)

Karanteenitilanteessa yksittäisen oppilaan kohdalla opettaja antaa opiskeltavan ohjelman, mutta laaja-alainen erityisopettaja ja koulunkäynninohjaaja ovat aktiivisesti lapsen kanssa yhteydessä koulupäivän aikana.

Karanteenissa ja eristyksessä oleva oppilas voi kuntonsa mukaan osallistua opetukseen etäyhteyden välityksellä samalla, kun muu opetusryhmä opiskelee lähiopetuksessa.

Etäyhteys luokkaan tarjotaan tarvittaessa. Digimateriaalien jakaminen kotona olevalle lapselle mahdollistettava.

Jos oppilas on saapunut Suomeen maasta, joiden kohdalla matkustusrajoitukset ovat voimassa, oppilaan suositellaan jäävän 14 vuorokauden ajan omaehtoiseen karanteeniin.

Opettajan ollessa terveenä karanteenissa hoitaa hän opetustyön etäyhteydellä. Tällöin luokassa tulee olla valvojana aikuinen; opettaja tai koulunkäynninohjaaja. Opetuksen järjestäjä järjestää opetusvälineet opettajalle etäopetusta varten. Sairastapauksissa otetaan sijainen.

Oppilashuolto ja oppimisen tuki

Oppilashuolto järjestetään mahdollisimman normaalisti huomioiden turvavälit ja hygienia.

Oppilaat käyvät yksitellen tai pienissä ryhmissä laaja-alaisen erityisopettajan luona.

Laaja-alainen erityisopettaja ei käy luokissa pitämässä tunteja, vaan delegoi opettajille esim. sanelujen pidot.

Kuraattori, terveydenhoitaja ja psykologi käyvät kouluilla tarpeen mukaan ja kohtaavat lapset yksitellen tai pienissä ryhmissä väljyys ja hygienia huomioiden.

Huoltaja voi osallistua *oireettomana* vastaanotolle lapsen kanssa.

TASO 2 (Kohonnut tartuntavaara: useampi (n. 5) tartunta kunnassa / Kallion alueella)

Päätöksen siirtymisestä tasolle 2 tekee kunnan johto.

Katso TASO 1

Lisäksi:

Valmistaudutaan etäopetukseen siirtymiseen 4-9 -luokkien osalta.

Opiskelutarvikkeet ja kirjat

Oppikirjat ja -välineet otetaan kotiin TASOSSA 3 etäopiskeluun siirtyvien osalta.

Välitunnit ja siirtymiset

Välituntisin ollaan väljästi ja omissa ryhmissä. Välitunteja porrastetaan.

Välitunti- ja liikuntavälineiden käsittelyssä käytetään käsineitä.

Käytävällä kohtaamiset toisen luokan kanssa pyritään välttämään.

Liikunta

Koulun liikuntatunneilla huomioidaan tehostetusti etäisyydet ja hygienia.

Saliliikunta toisten koulujen saleissa/monitoimihallilla **lopetetaan**.

Välineurheilussa käytetään käsineitä.

Maskin käyttö

Maskin käytössä noudatetaan yleisiä ohjeita.

Koulukyydit

Tarvittaessa lisätään resursseja porrastamalla ja lisäkyydeillä.

Vierailijat

Vierailijäkäynnit minimoidaan.

Kerhotoiminta

Kerhotoiminta ja valinnaisaineet, jossa useammasta eri ryhmästä oppilaita, keskeytetään.

TASOILLA 1-2 mahdollista myös yksittäisen luokan tai esim. lukion siirtyminen etäopetukseen altistumisten takia.

TASO 3 (Korkea tartuntavaara)

Katso tasot 1 ja 2

Tasoon 3 siirrytään, kun alueella on korkea tartuntavaara.

Oppilaiden tai henkilökunnan karanteenista päättää virkasuhteinen kunnan tartuntataudeista vastaava lääkäri tai virkasuhteinen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri (Peruspalvelukuntayhtymä Kallion tartuntataudeista vastaava lääkäri). Päätöksistä tiedottaa kunnan opetustoimi.

Oppilaan oikeus opetukseen tulee turvata poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden aikana perusopetuslaissa ja sen nojalla säädetyn ja määrätyn mukaisesti. Opetuksessa noudatetaan tuntijakoa, opetussuunnitelman perusteita, paikallista opetussuunnitelmaa, perusopetusasetuksen mukaista työaikaa, koulujen työaikoja, opetuksen järjestäjän vuosisuunnitelmaa ja oppilaan lukujärjestystä.

Siirrytään 4-9 -luokkien ja lukion osalta etä- ja lähiopetuksen vuorottain opetukseen.

Lähiopetukseen jäävät:

- esiopetuksen oppilaat
- perusopetuksen vuosiluokkien 1–3 oppilaat
- erityisen tuen päätöksen saaneita oppilaat
- pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaat sekä
- valmistavan opetuksen oppilaat.

Yhdysluokalla 3-4 myös 4. luokka jää lähiopetukseen.

Lähiopetuksessa toteutuu **TASOT 1 ja 2**.

Tasossa 3 opetuksessa vuorotellaan etä- ja lähiopetuksessa.

Opetus sekä muu oppilaan ja opettajan välinen vuorovaikutus tapahtuvat eri- tai samanaikaisesti esimerkiksi digitaalisia välineitä, kuten etäyhteyksiä, verkko-oppimisympäristöjä, sähköisiä alustoja tai digitaalisia viestintävälineitä hyödyntäen.

Etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen tulee olla perusopetuslaissa määriteltyä opetusta. *Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus ei tarkoita pelkkien oppimistehtävien antamista.*

Riittävän ja säännöllisen vuorovaikutuksen varmistamisessa keskeistä on:

- Suunnitellaan lukujärjestys, joka *edellyttää* säännöllistä vuorovaikutusta ja yhteydenpitoa oppilaisiin koulupäivän aikana. Oppilaisiin voidaan pitää yhteyttä osana ryhmää tai yksilönä.
- Huomioidaan vuorovaikutuksen määrässä ja laadussa oppilaiden vahvuudet ja tuen tarpeet.
- Suunnitellaan menettelytavat ja käytänteet, joilla oppilaiden läsnäolo opetuksessa varmistetaan ja joilla sitä tuetaan.
- Vuorovaikutusta tuetaan tarvittaessa koulun moniammatillisen henkilöstön avulla, esim. koulunkäynnin ohjaajien tai oppilashuollon henkilöstön avulla.
- Seurataan aktiivisesti oppilaiden vuorovaikutuksen tarvetta ja tarvittaessa lisätään yhteydenottoja.

Alle 15-vuotiailla oppilailla tulee olla huoltajan lupa oman laitteen käyttöön opetuksessa.

Koulun on tarjottava oppilaille tarvittavat opetusvälineet.

Ruokailu

Lähiopetuksessa oleville ruokailu järjestetään koululla väljyydet ja hygienia huomioiden.

Etäopetuksen aikana oppilaille tarjotaan valmisruokapaketit. Valmisruuat jaetaan lähiopetusjakson päättyessä ennen siirtymistä etäopetukseen.

Koulukyydit

Tarvittaessa lisätään resursseja porrastamalla kyytejä ja järjestämällä lisäkyytejä.

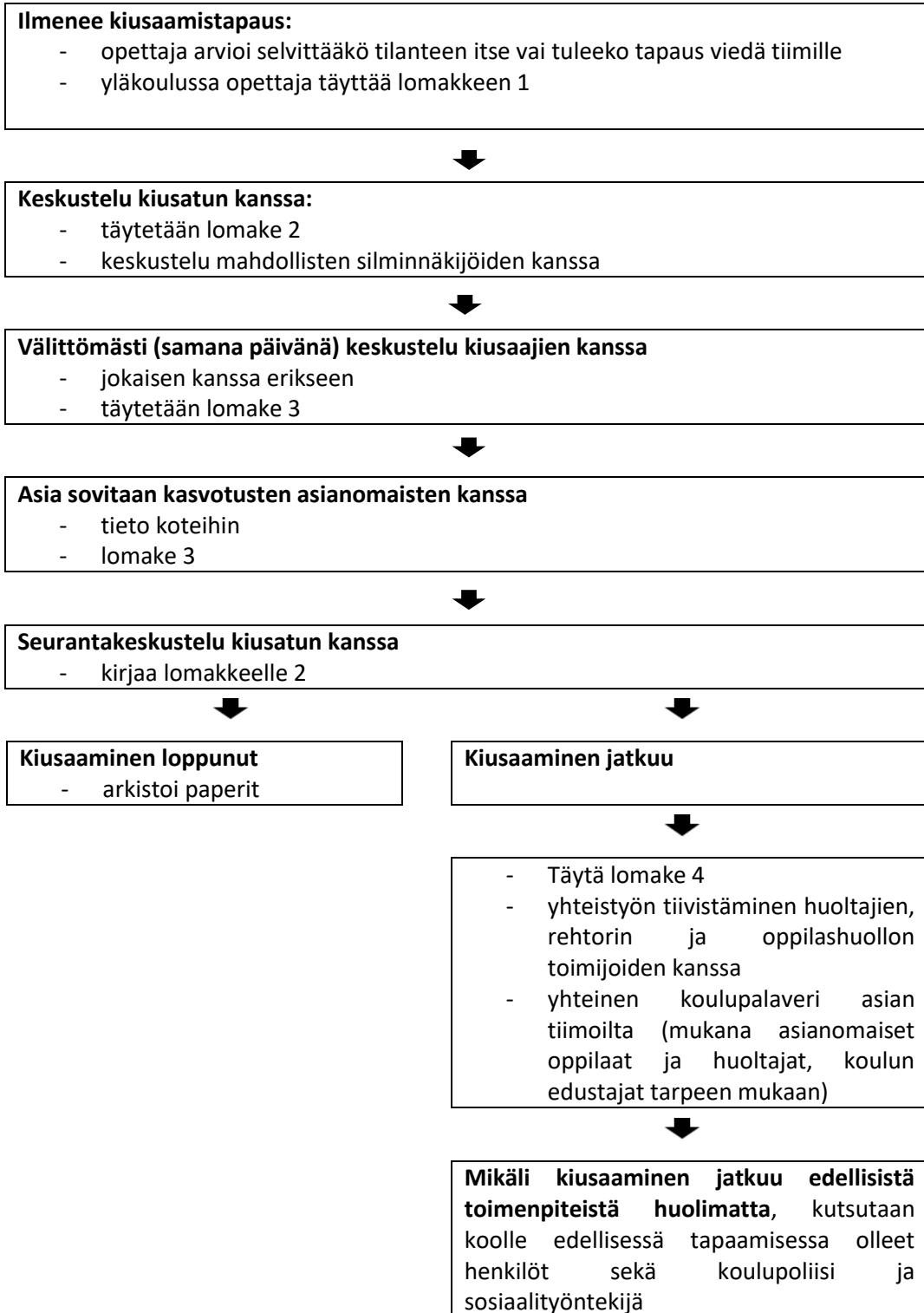
TASO 4 (Koulussa tartunta)

Koulu suljetaan.

Oppilaat siirtyvät etäopetukseen. Katso TASO 3: etäopetus.

Koulukiusaamiseen puuttumisen malli (lomakkeet KaMu-kansiossa)

Kiusaamistapauksen selvittely

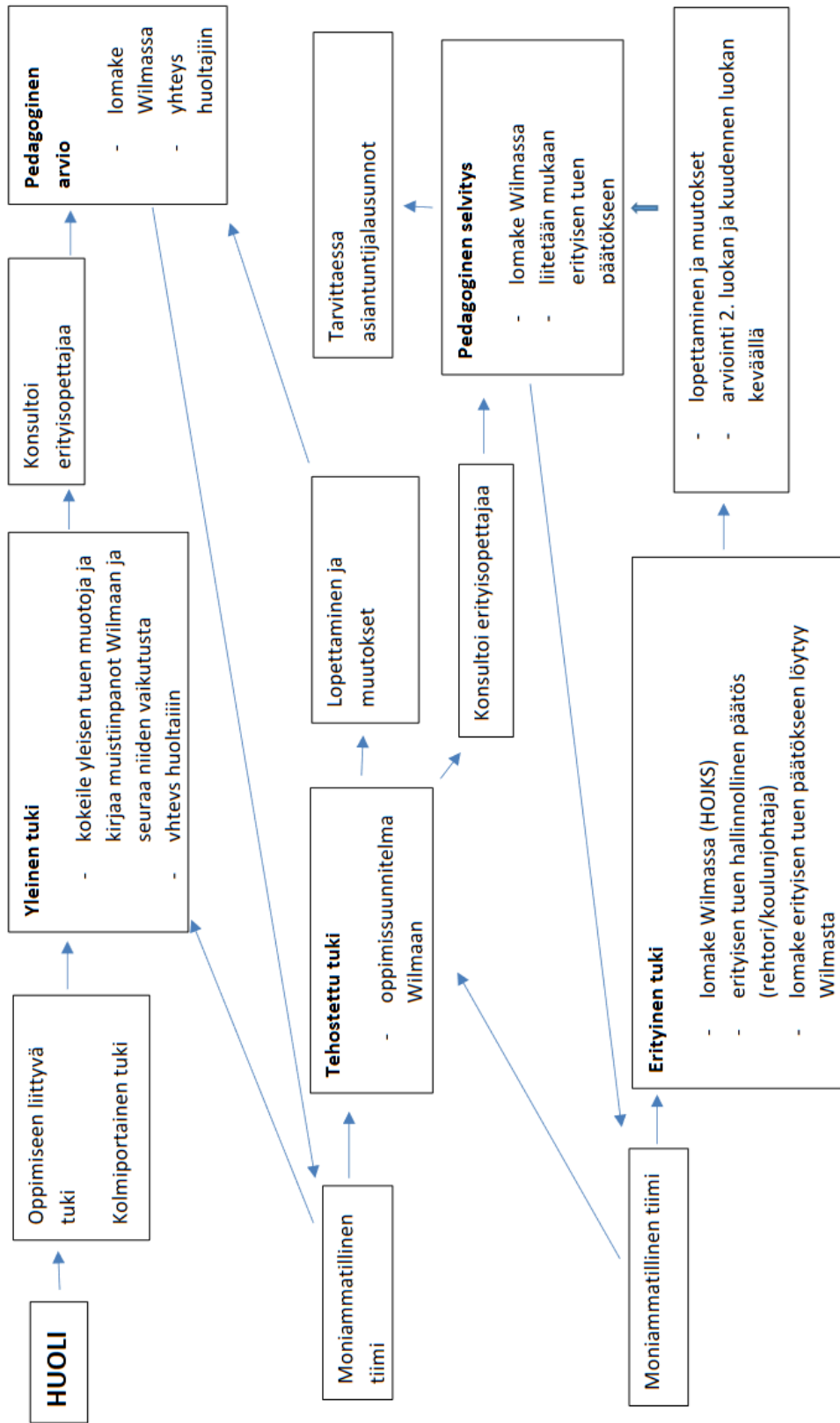

Liite 4

OPPILAAN / HUOLTAJIEN SUOSTUMUS MONIALAISEN ASiantuntijaryhmän KOKOONTUMISEEN

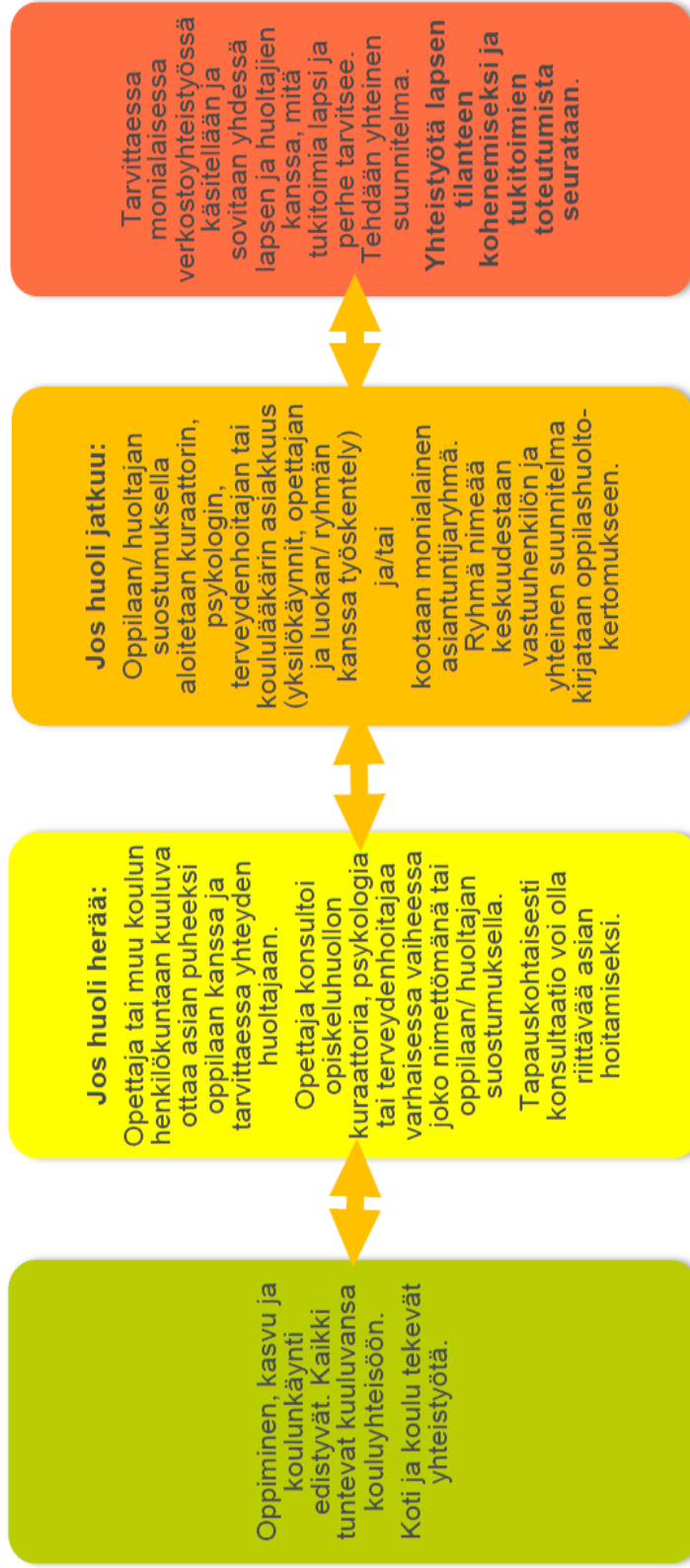
Oppilaan nimi		
Koulu ja luokka		
Käsittävät asiat:		
Vastuuhenkilön nimi ja tehtävä:		
Suostumus siihen, että asiassani kutsutaan koolle monialainen yksilökohtainen asiantuntijaryhmä. Asiantuntijaryhmän kokoontuminen perustuu Oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin 1287/2013 19.1§ ja 19.2§.	___ suostun	
	___ en suostu	
Arvion lapsen/nuoren edellytyksistä itse päättää asiantuntijaryhmän kokoonpanosta teki:	Nimi ja tehtävä	
	Sievissä ___/___20___	
	Allekirjoitus	
Tapaamiseen voivat osallistua seuraavat henkilöt:		
luokanopettaja / -valvoja	Kyllä	Ei
erityisopettaja		
oppilaanohjaaja		
kouluterveydenhoitaja		
kuraattori		
koulupsykologi		
muu henkilö		
muu henkilö		
Allekirjoitukset	Oppilas	
Sievissä ___/___20___	Huoltaja	
	Huoltaja	

Liite 5

Opiskeluhuollollinen polku, perusopetus

Opiskeluhuollon palveluiden asiantuntijoita voi aina konsultoida nimettömänä. Älä jää huolesi kanssa yksin!

Huomioitavaa:

Jos huoli on akuutti, tehdään yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi, lastensuojeluilmoitus tai yhteys poliisiin. Myös konsultaatiomahdollisuus.

Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä, huoltajalle (ja lapselle) on annettava tieto yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä.

Velvollisuus tehdä ilmoitus poliisille, kun syytä epäillä, että lapseen on kohdistettu rikoslaisa (20 luku) seksuaalirikoksena rangaistavaksi säädetty teko tai henkeen tai terveyteen kohdistunut rikos, jos sen enimmäisrangaistus on vähintään 2 vuotta vankeutta. **Lisäksi on tehtävä lastensuojeluilmoitus.**

OPPILASHUOLLON VUOSIKELLO

